

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige
universitet
Fakultet for samfunnsvitenskap
og teknologiledelse
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Linda Melling Øiehaug

Å koble sammen liv «her» og «der»:

Betydningen av tamiler og somalieres
medieforbruk og medievaner

Masteroppgave i medier, kommunikasjon og
informasjonsteknologi

Trondheim, våren 2014

Linda Melling Øiehaug

Å koble sammen liv "her" og "der":

Betydningen av tamiler og somalieres medieforbruk og medievaner

Masteroppgave i medier, kommunikasjon og informasjonsteknologi

Trondheim, våren 2013

Forord

Så var det hele plutselig over. Etter mange år vandrende rundt på Dragvoll kan alle timer med lesing, skriving, grubling, tenking, fremgang, motgang, medgang, optimisme, pessimisme, frustrasjon og motivasjon, endelig sies å være verdt det hele. Jeg føler meg privilegert som kan levere inn en masteroppgave hvor jeg har fått muligheten til å skrive om noe som virkelig interesserer meg.

Jeg vil takke min veileder Hendrik Storstein Spilker for gode råd og veiledning gjennom hele skriveprosessen. Jeg vil også rette en takk til alle informantene som tok seg tid til å la seg intervju og alle de som satte meg i kontakt med informantene. Uten dem ville jeg aldri hatt muligheten til å gjennomføre denne studien.

Til alle mine venner: Takk for at dere alltid stiller opp og for at dere alltid har holdt ut med meg når eksamensnervene har brakt meg ut av det virkelige liv. Ina Elin Kristinsdottir Bjerkan, du hadde et ønske om å bli takket i en masteroppgave, og det skal du selvfølgelig få oppfylt. Takk for at du alltid stiller opp, og takk til Skype og Facebook som har gjort det mulig all den tiden vi har bodd i hver vår ende av verden.

Til mamma, pappa, Anders og Karoline: tusen takk for all støtte gjennom livet og studietiden. Takk for at dere alltid stiller opp og for at jeg som student aldri har gått sulten. Spesielt takk til deg Karoline som tok deg tid til å korrekturlese oppgaven, og for at du alltid har vært der i andre enden av telefonen når jeg har hatt behov for utblåsing. Jeg gleder meg til å kunne se dere oftere igjen.

Sammendrag

Denne studien undersøker medieforbruk og medievaner hos diasporaer og hva slags betydning medier har i diasporamiljøer. Gjennom dybdeintervjuer med seks tamiler og somaliere har jeg søkt svar på hvordan medievanene og medieforbruket hos somaliere og tamiler er, og hvorvidt man kan snakke om en diasporisk mediebruk. Videre har jeg også søkt svar på hva slags betydning medievanene og mediebruken til tamiler og somaliere i Norge har i forhold til kulturell vedlikeholdelse og felles samhörighet.

Studien viser at diasporamedlemmer bruker ulike medier og til ulike formål. Ut i fra det som kom til uttrykk gjennom informantene, kan man skille mellom ulike typer diasporiske mediebrukere: 1) den diasporiske mediebrukeren, 2) den internasjonale mediebrukeren, 3) den allsidige mediebrukeren og 4) den "norske" mediebrukeren. Det som er tydelig er at medier i stor grad brukes til å opprettholde opprinnelig kultur og identitet, og fungerer som et "lim" mellom hjemlandet og deres nye vertsland. Samtidig bruker samtlige informanter norske medier og bidrar slik til økt integrering i deres vertsland. Berker og Levold (2007) sitt begrep "tunge internetbrukere" er passende for å beskrive mediebruken til informantene i denne studien, ettersom de fleste viste seg å være storkonsumenter av både massemedier og personlige medier. Gjennom informantenes medieforbruk forekommer det også det som Thussu (2007) definerer som diasporisk medieflyt, hvor kommunikasjon og innhold spres i alle mulige retninger. I tillegg kom det frem hvordan diasporamedlemmer gjerne lever i det som Appadurai (1996) omtaler som diasporasfærer, hvor kontakt med andre diasporamedlemmer utgjør nettverk på tvers av landegrenser.

1 Innledning	1
1.1 Diasporaer	2
1.1.1 Karakteristikk av diasporaer.....	3
1.1.2 Den somaliske diasporaen i Norge.....	4
1.1.3 Den tamilske diasporaen i Norge.....	4
1.2 Diasporaer og medier	4
1.2.3 Digitale diasporaer	5
1.2.4 Medier i Somalia.....	6
1.2.5 Medier på Sri Lanka	6
1.3 Tidligere forskning	7
1.3.1 Diasporaer.....	7
1.3.2 Diasporaer og medieteknologi.....	8
1.4 Problemstilling og underproblemstillinger	9
1.5 Studiens oppbygging.....	9
2 Teori.....	11
2.1 Globalisering og globalisering.....	11
2.2 Medieflyt.....	13
2.2.1 Diasporisk medieflyt	14
2.3 Landskap	15
2.4 Sted	16
2.5 Nye medielandskap, uklare grenser.....	18
2.5.1 Skiller mellom personlige medier og massemedier	19
3 Metode	21
3.1 Valg av metode	21
3.2 Utvalg og utvalgskriterier	21
3.3 Intervjuguide.....	23
3.4 Gjennomføring av intervjuene	23
3.5 Forskerrollen.....	24
3.6 Behandling av data.....	25
3.7 Vurdering av datas kvalitet.....	26
3.7.1 Reliabilitet.....	26
3.7.2 Validitet.....	27
3.7.3 Generaliserbarhet.....	27
4 Mediebruk i diasporamiljøer	29
4.1 Informantenes nettverk.....	29
4.2 Medievaner: Bruk av massemedier	32

4.3 Nyheter og behovet for oppdateringer fra hjemlandet.....	36
4.4 Medievaner: Bruk av personlige medier	39
4.5 Kjønn, generasjoner og mediebruk	42
4.6 Diasporisk mediebruk.....	45
5 Medier og tilhørighet.....	51
5.1 Betydningen av medier i "spredte samfunn"	51
5.2 Diasporaer og integrering.....	54
5.2.1 Integrering av tamiler og somaliere i Norge.....	54
5.2.2 Medier og integrering	56
5.3 Flere medier, mer kontakt?.....	58
5.4 Diasporasfærer, håp og nostalgi	60
6 Diasporisk mediemiks	65
6.1 Oppsummering av hovedfunn	65
6.2 Konklusjon.....	66
6.3 Teoretisk diskusjon	68
6.4 Videre forskning	69
7 Litteraturliste.....	i
8 Tabeller og figurer	vi
9 Vedlegg 1 Intervjuguide	vii

1 Innledning

Tema for denne studien er medieforbruk og medievaner hos diasporaer. Thussu (2007) hevder at menneskebevegelser på tvers av både nasjonale og kulturelle grenser har blitt etterfulgt av en ny flyt av medier. Ny medieteknologi har transformert det globale medielandskapet og informasjon spres på tvers av landegrenser, tid og rom på en måte som ikke var mulig før. I følge Castells (2000) dominerer flyt det moderne liv. Han forklarer dette slik: "our society is constructed around flows, flows of capital, flows of information, flows of technology, flows of organizational interactions, flows of images, sounds and symbols" (Castells, 2000, s. 442). I en tid hvor medier og globalisering står stadig mer sentralt, er målet med denne studien å vise hvordan diasporaer, medievaner og mediebruk påvirker og påvirkes av hverandre. I denne studien har jeg valgt et eksplorativt forskningsdesign. Jeg har videre valgt å fokusere på tamiler og somaliere og har som forskningsmetode gjennomført kvalitative dybdeintervjuer for å kartlegge informantenes mediebruk og medievaner.

Problemstillingen for denne studien er følgende: *Hvilken betydning har medier i diasporamiljøer?*

I Norge har det skjedd en drastisk endring de siste årene når det kommer til diasporaer. Den markante økningen av innvandring har ført til et multikulturelt, eller multietnisk samfunn (Godzimirski, 2011). Digital teknologi og medier muliggjør en forbindelse mellom diasporamedlemmers vertsland og deres hjemland. Slik utfordrer de også den dominerende flyten av vestlige medier. Hverdagslivet for mange diasporagrupper består av store valgmuligheter når det kommer til medier. De kan blant annet velge mellom lokale, nasjonale og transnasjonale medier, samt medier produsert i hjemlandet (Thussu, 2007). Jenkins, Ford, og Green (2013) bruker begrepet spredbare medier, hvor de referer til skifte fra distribusjon til sirkulasjon av informasjon. Spredbare medier har også blitt mer sentralt når det kommer til sosial kontakt mellom individer, en kontakt som i økende grad har blitt mer synlig gjennom sosiale medieplattformer (Jenkins et al., 2013). I følge Appadurai (1996) har det oppstått et mobilt og uforutsett forhold mellom massemedierte hendelser og migrasjonspublikum. Mennesker og medier visker ut grensene mellom det lokale, det nasjonale og det internasjonale (Appadurai, 1996). Hvordan flyten av medier har utviklet seg må derfor også sees i lys av globalisering. Giddens (1990) hevder at vi

beveger oss mot et verdenssamfunn som følge av de pågående globaliseringsprosessene. Han definerer globalisering som "en intensivering av verdensomspennende relasjoner, som fører til at steder fjernt fra hverandre knyttes sammen og at lokale hendelser påvirker og påvirkes av hendelser som skjer langt unna" (Giddens, 1990, s. 64). Videre mener Waters (1996) at globalisering "is a consequence of the expansion of European culture across the planet via settlement, colonization and cultural mimesis" (Waters i Cohen, 1997, s. 156). Den vestlige dominans er altså et viktig aspekt innenfor globaliseringsdiskursen, og slik denne studien vil vise gjelder dette også medier.

1.1 Diasporaer

Begrepet diaspora stammer fra det greske ordet *diaspeirein* som betyr spredning av frø. Tidligere ble begrepet brukt for å referere til jødiske samfunn som bodde utenfor sine opprinnelige boområder, mens det nå blir brukt om ulike samfunn som er spredt rundt i verden (Devereux, 2007). Ideen eller oppfattelsen om diasporaer varierer stort. Det de alle har til felles er at diasporasamfunn er grupper med mennesker som er bosatt utenfor deres opprinnelige hjemland. Deres hjemland forblir ofte en del av deres hverdag i deres nye vertsland, blant annet gjennom språk, religion og tradisjoner (Cohen, 1997). Slike bånd til deres tidligere hjemland kan både være sterke og svake, og kan variere mellom diasporagrupper og individer innad i en diasporagruppe. Slik Cohen (1997) forklarer det: "a members adherence to a diasporic community is demonstrated by an acceptance of an inescapable link with their past migration history and a sense of co-ethnicity with others of a similar background" (Cohen, 1997, s. 9).

Global migrasjon over flere århundrer har ført til transnasjonale diasporaer rundt om i verden. Årsakene til at mennesker forlater deres hjemland er av flere grunner. Mens noen er tvunget til å forlate deres hjemland på grunn av krig og konflikter, velger andre å finne nye bosteder for å skaffe arbeid. Vanligvis eksisterer diasporaer i små grupper innenfor land og på tvers av kontinenter (Devereux, 2007). Dette har medført at diasporaer ofte har blitt omtalt som desentraliserte "nasjoner". Konseptet når det kommer til nasjoner har lenge blitt sett i lys av enkelte etniske gruppers plassering innenfor et spesifikt geografisk område. Denne tankegangen har i den senere tiden blitt utfordret ettersom diasporagrupper har opprettet sterke

emosjonelle koblinger på tvers av landegrenser og nasjoner (Karim, 2003). Et resultat av dette er store variasjoner når det kommer til relasjoner og tilknytning innenfor et verdensomspennende nettverk (Devereux, 2007).

1.1.1 Karakteristikker av diasporaer

Begrepet diaspora brukes som nevnt ikke bare for å beskrive den jødiske menneskebevegelsen. I følge Safran (1992) blir diasporaer nå "deployed as 'a metaphoric designation' to describe different categories of people- 'expatriates, expellees, political refugees, alien residents, immigrants and ethnic and racial minorities" (Safran, 1992, s. 83). Cohen (1997) stiller seg riktignok kritisk til denne beskrivelsen, ettersom ulike kategorier av mennesker er et utydelig begrep. Slik som han forklarer " the stranded minority is not in my view (normally) a diaspora" (Cohen, 1997, s. 22). Et annet aspekt som Marienstrass (1989) vektlegger er tidsaspektet. Det er nødt til å ha gått tid før man kan vite at et samfunn som har emigrert, virkelig er en diaspora. Safran (ibid) har utviklet et sett med felles karakteristikker som kjennetegner diasporaer. Disse har i følge Cohen mangler og fokuserer for mye på diasporaers forhold til deres hjemland, og utelukker aspekter av globaliseringen som nå påvirker diasporaer i større grad enn før. Det er derfor hensiktsmessig å ta utgangspunkt i Cohens (1997) sine felles karakteristikker av diasporaer i dagens samfunn, og som bygger videre på Safran's teorier.

Felles karakteristikker for diasporaer	
1.	Spredning fra et opprinnelig hjemland, ofte traumatisk, til to eller flere utenlandske regioner;
2.	alternativt, spredningen fra et hjemland i søken etter arbeid, med hensikt om handel eller med ambisjoner om å utvide kolonier;
3.	et felles minne og myter om hjemlandet, inkludert dets lokalisering, historie og oppnåelser;
4.	en idealisering av det antatte opprinnelseslandet og en felles forpliktelse til dets vedlikehold, gjenoppbygging, sikkerhet og velstand, selv til dets skapning;
5.	utviklingen av en returbevegelse som blir felles godtatt;
6.	en sterk etnisk gruppebevissthet som har eksistert over lang tid og er basert på en følelse av ulikhet, en felles historie og troen på en felles skjebne;
7.	et problematisk forhold til et vertssamfunn, som foreslår i det minste en mangel på aksept eller muligheten for at en annen katastrofe kan ramme gruppen;
8.	en følelse av empati og solidaritet med andre etniske medlemmer i andre bosetningsland; og
9.	muligheten for et distinkt kreativt, berikende liv i vertsland med en toleranse for pluralisme.

Tabell 1 Felles karakteristikker for diasporaer (Hentet fra Cohen, 1997, s.26)

Devereux (2007) nevner også opprettholdelse av deres opprinnelige tradisjoner, språk, religiøs praksis og tradisjoner som typiske karakteristikker for diasporaer. Siden jeg i

denne studien har valgt å fokusere på to diasporagrupper, tamiler og somaliere, er det hensiktsmessig med en presentasjon av de to diasporagruppene i Norge.

1.1.2 Den somaliske diasporaen i Norge

I Norge utgjør den somaliske diasporaen en av de største diasporagruppene og omfatter rundt 30 000 personer (Statistisk Sentralbyrå, 2013). I Somalia har det vært væpnede konflikter i over 25 år, noe som har ført til at mange har vært nødt til å forlate deres hjemland. Dette innebærer også at mange som søker tilflukt i Norge har med seg traumatiske opplevelser i minnet. I Norge blir den somaliske diasporaen ofte oppfattet som en ensartet gruppe. I følge Seehausen (2013) har gruppen en lav status i Norge, mye på grunn av negative medieoppslag som beskriver somaliere som lite integrert og som en vanskelig samfunnsgruppe (Sivertsen, 2013). Den somaliske innvandringsbefolkningen er også svært ung. 83% er under 40 år. Utdanningsnivået er forholdsvis lavt hos somaliere, noe som har sammenheng med utdanningssystemet i Somalia (Henriksen, 2007).

1.1.3 Den tamilske diasporaen i Norge

Personer fra Sri Lanka bosatt i Norge utgjør nærmere 13 000 personer. Majoriteten av disse er tamiler (Norsktamil.no, 2014). Tamiler utgjør en av befolkningsgruppene på Sri Lanka, og måtte i 2009 se slaget tapt etter en 26 år lang borgerkrig mot singalesiske myndigheter (Globalis, 2011). Den første bølgen av innvandrere fra Sri Lanka på 70-tallet bestod hovedsakelig av arbeidsinnvandrere, mens den andre bølgen på 80-tallet hovedsakelig flyktet fra borgerkrigen i landet. Tamiler i Norge har fått et rykte på seg for å være "superinnvandrere". Mens førtegenerasjonsinnvandrere er godt integrert i det norske arbeidsmarkedet, deltar en høy andel av barna deres i høyere utdanning (Oppedal & Guribye, 2005).

1. 2 Diasporaer og medier

Slik det har kommet frem så langt spiller medier en sentral rolle innenfor diasporaer. Tidligere hadde immigranter en tendens til å miste kontakten med deres hjemland og med andre medlemmer av deres diaspora. I følge Karim (2007) *some were almost completely assimilated into the larger societies into which they settled* (Karim i

Devereux, 2007, s. 365). Med de tilgjengelige kommunikasjonsmulighetene og den økte muligheten for å reise interkontinentalt, har det blitt tilrettelagt for en samfunnstilknytning uavhengig av hvor man befinner seg i verden. Medlemmer av tidligere generasjoner som har mistet kontakt med deres familie og slektninger, gjenoppliver nå denne kontakten gjennom bruk av nye medier (Devereux, 2007).

Videre har etniske medier styrt av samfunnsgrupper i økende grad blitt kanaler for transnasjonal medieflyt. Den naturlige spredningen av diasporaer på tvers av kontinenter har ført til at de i stor grad har tilegnet seg medieteknologier for å utvikle linker seg imellom (Devereux, 2007).

Diasporagrupper har opprettet det som Karim (2003) omtaler som interkontinentale kommunikasjonsnettverk hvor medier som mail, telefon, fax, film, video, satellitt- tv og Internett blir brukt. Massemedier har oftest som mål å tjene de største demografiske gruppene, og har videre en tendens til å ekskludere kulturelle uttrykk fra de mindre gruppene. Et resultat av dette har vært etableringen av distinkte medieorganer innenfor migrantgrupper, hvor målet har vært å opprettholde det de anser som viktige aspekter av deres kultur og arv. Mediene de produserer brukes for å oppnå to hovedmål: de bidrar til en kulturell vedlikeholdelse og etnisk bindekraft, og de hjelper minoritetsmedlemmer og integreres i det større samfunn (Devereux, 2007). Etniske medier blir ofte omtalt som diasporamedier, et begrep som vil bli brukt videre i denne oppgaven.

1.2.3 Digitale diasporaer

Innflytelsen som teknologi har på internasjonal migrasjon er tydelig ettersom den tilrettelegger for en flyt av mennesker mellom regioner, land og kontinenter. Teknologi legger også til rette for dannelse, vekst og opprettholdelse av diasporasamfunn. I følge Oiarzabal og Alonso (2010) er vi på vei inn en ny æra, hvor sosiale nettverk, inkludert diasporaer, omformer hele Internett. I lys av dette har det oppstått det som Laguerre (2003) omtaler som "digitale diasporaer":

a digital diaspora is an immigrant group or descendants of an immigrant population that uses IT connectivity to participate in virtual networks of contacts for a variety of political, economic, social, religious, and communicational purposes that, for the most part, may concern either the homeland, the host land, or both, including its own trajectory abroad (Laguerre i Oiarzabal & Alonso, 2010, s. 50).

En digital diaspora kan ikke eksistere uten immigrasjon og er slik sett nødvendig for å gjøre individet eller gruppen *diasporisk*. IT-tilkobling er et annet krav, samt opprettelsen av nettverk. Dette er forutsetninger som må oppnås for å skape kontakt med andre og for at 'nettborgerne' skal fungere som et virtuelt samfunn (Laguerre, 2005). Siden jeg i denne studien blant annet vil se på hvordan diasporaer bruker medier fra hjemlandet, er det hensiktsmessig med en kort presentasjon av mediesituasjonen i Somalia og Sri Lanka.

1.2.4 Medier i Somalia

Mediesituasjonen i Somalia er annerledes enn mediesituasjonen her i Norge og den er preget av at det har vært borgerkrig i landet siden 1991. Mediene er underutviklet, fragmentert og kontrollert av ulike grupperinger. Journalister og medier opererer i truede omstendigheter. Det at det finnes få journalister og mange analfabeter, samt at det er et fattig land, preger mediebildet. Radio er det mediet som når flest mennesker. På grunn av tekniske og økonomiske hindringer er ikke fjernsynsapparater særlig utbredt i Somalia. Det finnes få aviser, og både aviser og tv er forbeholdt den velstående delen av befolkningen. Internettmedier har god dekning for den somaliske diasporaen, mens tilgangen innad i landet er begrenset. Det finnes nettaviser, men de har i gjennomsnitt flere besøkende fra andre land enn fra Somalia (Gaas, Hansen, & Berry, 2012).

1.2.5 Medier på Sri Lanka

Sri Lanka har også en mediesituasjon som skiller seg fra den norske. I 2009 tok den 26 år lange borgerkrigen slutt. Under krigen var landet et av de farligste stedene man kunne være som journalist, og i etterkant av krigen er pressefriheten fortsatt truet og sensur preger mediebildet. I Sri Lanka finner man medier både på singalesisk, tamilsk og engelsk, og de er både statlig og privat eid. De største og dominerende kringkastingsaktørene på Sri Lanka er riktignok statlig eid. Internett er et populært og stadig mer brukt medium, men rapporter viser at regjeringen har trappet opp sensuren av innhold på nett, og blokkert flere uavhengige nyhetssider. Flere tv-stasjoner tilbyr IPTV og mange aviser har egne nettutgaver. Flere tamilske radiokanaler sender også via internett (BBC, 2013).

1.3 Tidligere forskning

Videre vil jeg presentere tidligere forskning av temaet diasporaer, samt diasporaer og medieteknologi.

1.3.1 Diasporaer

Den jødiske definisjonen av diasporaer stod sentralt til sent på 60-tallet. Siden da har det kommet mange teoretiske bidrag med utgangspunkt i det jødiske paradigme, men med fokus på moderne diasporaer som har oppstått etter andre verdenskrig. Redefinisjonene av konseptet diasporaer er riktignok mange. For Connor (1986) er diasporaer "enhver person som lever utenfor sitt hjemland", mens Sheffer (1986) definerer moderne diasporaer som "ethnic minority groups of migrant origins, residing and acting in hosts countries, but maintaining strong sentimental and material links with their country of origin" (Connor og Sheffer Oiarzabal & Alonso, 2010, s. 3). Videre har Cohen (1997) utvidet det tradisjonelle synet på diasporaer med sin banebrytende typologi hvor han skiller mellom ulike typer diasporaer som "offer-diaspora", "arbeids-diaspora", "handels-diaspora" og "kulturelle diaspora". Flere har også hatt stort fokus på viktigheten av å opprettholde transnasjonale bånd mellom spredte etniske samfunn, deres hjemland og deres vertssamfunn. Disse båndene og forholdene er de aspektene som spesielt skiller diasporaer fra andre spredte etniske minoritetsgrupper. Vertovec (1997) referer til diasporaer som en sosial form ettersom "the emphasis remains on an identity group characterized by their relationship-despite-dispersal" (Vertovec i Oiarzabal & Alonso, 2010, s. 4).

Hvilke grupper som kan defineres som diaspora er også omdiskutert. Blant annet mener Safran (1999) at bare jøder og armenere kan anses som diasporaer, mens Sanjek (2003) også inkluderer den afrikanske spredte befolkningen. I alle nevnte tilfeller innehar begrepet diaspora en form for forskyvning og i følge Sökefeld (2002) er de alle basert "upon a decisive condition of space: the spatial separation of the diaspora community from 'its' homeland. Diasporas is about not being there" (Sökefeld i Oiarzabal & Alonso, 2010, s. 4).

1.3.2 Diasporaer og medieteknologi

Fenomenet diasporaer er noe som de senere årene har blitt forsket på innen ulike disipliner: historie, politikk, sosiologi, psykologi og antropologi. Alle har forsøkt å forstå effektene av pågående internasjonale menneskebevegelser. En stadig økende mengde litteratur tar utgangspunkt i et sosialt nettverksperspektiv for å analysere moderne internasjonal migrasjon. Fra et slikt perspektiv blir migrasjon forstått som "a multidirectional, dynamic movement, that is, a networked building system facilitated to a great extent by information and communication technologies" (Oiarzabal & Alonso, 2010, s. 5). I følge Tilly (1990) så er det ikke mennesker som migrerer, men nettverk. Andre forskere har fokusert på hvordan migrantsamfunn bruker online og mobile nettverk for å kommunisere, påvirke hverandre, opprettholde deres identitet, samt å oppnå økt politisk mobilisering, og samtidig hvordan teknologien påvirker hverdagslivene til diasporamedlemmer.

Selv om det foreligger mye forskning på diasporaer, er det fortsatt relativt lite forskning som har fokus på diasporaers bruk og forbruk av kommunikasjonsmedier og Internett. Forskning på medieglobalisering har i følge Thusu (2007) så langt hatt stort fokus på hvordan det vestlige eller globale innvirker og påvirker det nasjonale (ikke-vestlige). Det har derimot vært mindre fokus på hvordan ikke-vestlige og mindre dominerende medier har innvirkning på det globale informasjonsmiljøet. I Norge har det også vært gjort relativt lite forskning på temaet som er aktuelt i denne studien. Videre i denne studien vil jeg ta med meg nettverks- og medieglobaliseringsperspektivene for å undersøke medieforbruk og medievaner hos diasporamedlemmer.

1.4 Problemstilling og underproblemstillinger

Tema for denne studien er som nevnt innledningsvis medieforbruk og medievaner hos diasporaer. Diasporamedlemmer har i dag store muligheter til å kommunisere med familie og venner i andre deler i verden, noe som ikke var tilfelle før. Denne studien vil ha fokus på diasporamedlemmers bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi, og med studien ønsker jeg å belyse hva slags betydning denne bruken har for diasporamedlemmer. Hovedproblemstillingen ble presentert innledningsvis og er følgende:

Hvilken betydning har medier i diasporamiljøer?

Med utgangspunkt i tidligere forskning og teoretiske perspektiver, har jeg valgt å formulere to underproblemstillinger, som begge supplerer og belyser ulike aspekter ved hovedproblemstillingen. Disse er:

Underproblemstilling 1: Hvordan er medievanene og medieforbruket hos somaliere og tamiler og kan man snakke om en diasporisk mediebruk?

Underproblemstilling 2: Hva slags betydning har medievanene og mediebruken til tamiler og somaliere i Norge i forhold til kulturell vedlikeholdelse og felles samhörighet?

1.5 Studiens oppbygging

For å gjøre temaet relevant fra et medieteknologisk perspektiv vil jeg i kapittel 2 belyse teori som kan knyttes opp mot diasporaer og betydningen av medieforbruk. I kapittel 3 vil jeg beskrive forskningsprosessen og redegjøre for valg knyttet til metode, utvalg, samt en vurdering av datamaterialet brukt i studien. I kapittel 4 vil jeg belyse underproblemstilling 1, mens underproblemstilling 2 vil besvares i kapittel 5. Jeg vil belyse mine funn med tidligere forskning og teori, og bruke dette som grunnlag for å undersøke mulige tendenser, samt om jeg kan trekke noen slutninger om informantenes medievaner og medieforbruk. I kapittel 6 vil jeg oppsummere funn, presentere en konklusjon og vurdere teorien jeg har brukt. Til slutt vil jeg ta for meg potensiell videre forskning.

2 Teori

Medier er en viktig del av mange diasporamedlemmers liv og har blitt spesielt sentralt i den globaliserte verden. Men det finnes flere aspekter av forholdet mellom medier og diasporaer enn bare medieforbruk. Det er også omstendighetene rundt og deres bakgrunn som avgjør deres valg av medier og til hvilke formål de brukes. For er det slik at diasporamedlemmer legger hjemlandet bak seg når de immigrerer til et annet land på andre siden av verden, eller vil hjemlandet følge med dem i deres nye hverdag i et nytt land? Har tid og sted relevans for hvorvidt kontakt mellom vertsland og hjemland kan opprettholdes? Og hva slags rolle har media og kommunikasjonsteknologi i forhold til diasporisk mediekultur? Dagens medielandskap viser at det foregår store forandringer når det kommer til hvordan medier brukes, og at dominerende medier utfordres av en ny flyt av transnasjonale og diasporiske medier. Men hvor går grensene mellom personlig bruk og massemedier? Dette er alle spørsmål som vil undersøkes i denne studien av diasporaer og medier, og det er hensiktsmessig å trekke inn konsepter som *space*, *scapes* og *media-flow* sentralt. Jeg har valgt å oversette begrepet *space* til "sted", og *media flow* til medieflyt. *Scapes* er et begrep som ofte blir omtalt som landskap, noe jeg vil bruke videre i denne studien.

Jeg vil starte dette kapitlet med å presentere teori som belyser globalisering, globalisering og globale medie- og kommunikasjonsnettverk. Videre vil jeg belyse medieflyt, og deretter se på medieflyt i forhold til diasporaer. Her står Thussu (2007) og Castells (2000 & 2009) teorier sentralt. Videre krever problemstillingen en forståelse av det globale medielandskapet hvor informasjon og kulturelt innhold sirkulerer. Jeg vil derfor se på begrepet "sted" med utgangspunkt i Karim (2003), her er også Appadurais (1996) teori om diasporasfærer sentralt. Deretter vil jeg se på global kulturell flyt som vil belyses av Appadurais (ibid) teorier om landskap. Til slutt vil jeg med utgangspunkt i Lüders (2008) presentere teori om det nye medielandskapet og grensene mellom personlig medier og massemedier.

2.1 Globalisering og globalisering

Globalisering er et økonomisk, teknologisk og politisk fenomen, men det er også et kulturelt og ideskapende fenomen (Dahl-Jørgensen, 2003). I følge Featherstone (1990) opplever mennesker over hele verden at de er en del av et system, hvor de i

større grad blir avhengige av hverandre. Globalisering karakteriseres ved sin grenseløshet og deterritorialisering fordi den trekker vår oppmerksomhet mot komplekse forhold som eksisterer uavhengig av tid og rom (Giddens, 1990, s. 53). Sett i lys av medier foregår det en global kommunikasjonsflyt hvor medier spiller en stadig økende rolle. Det har oppstått nye relasjoner mellom lokalt engasjement og interaksjon over avstand. Castells (2000) hevder at de sosiale institusjonene våre er forbundet med hverandre som noder i nettverk hvor penger, varer, tjenester, symboler og makt sirkulerer globalt. Diasporaer bidrar til å forme innviklede nettverk hvor kulturelt innhold sirkuleres på tvers av landegrenser. Selv om distribusjons- og kommunikasjonsinfrastrukturen er de samme som store transnasjonale selskaper og organisasjoner bruker, blir det brukt med andre formål hos diasporaer.

Spredte samfunn rundt i verden ønsker gjerne å opprettholde en kontakt med deres hjemland og ulike kommunikasjonsformer blir brukt for å oppnå dette (Devereux, 2007). Transnasjonal kommunikasjon tilbyr individer og grupper en mulighet til å opprettholde kontakten på tvers av land og kontinenter. I følge Inda og Rosaldo (2002) representerer spredbare medier "a potential force for globalization, understood as 'an intensification of global connectedness' achieved through shifting the kinds of culture that people around the world can access" (Inda og Rosaldo i Jenkins et al., 2013, s. 271).

Glokalisering er et begrep som har blitt sentralt når det kommer til spredningen av vestlig medieflyt, hvor det er såkalte glokale medieprodukter som spres. Det foregår en global lokalisering:

media content and services being tailored to specific cultural consumers, not so much because of any particular regard for national cultures, but as a commercial imperative. Glocalisation strategies exemplify how the global can encompass both the transnational and geo-cultural by co-opting the local in order to maintain the dominant flow (Thussu, 2007, s. 21).

Glokalisering skjer blant annet gjennom overføringen av tv-kanaler med lokale språk og gjennom produksjon av lokale tv-programmer, samt gjennom nettsider med lokalt språk. Det er vanlig at internasjonale mediebedrifter publiserer og kringkaster innhold på flere språk, og spesielt er dette typisk for amerikansk innhold. Hvordan er med valg og bruk av glokale medier for diasporamedlemmer? Og hvordan påvirker dette

kulturen deres i et nytt vertsland? Dette er spørsmål som skal undersøkes i studiens analysedel.

2.2 Medieflyt

Konseptet medieflyt er hensiktsmessig for å studere hvordan forbruksmønstre når det kommer til medier har forandret seg som en følge av globalisering. Thussu (2007) sin typologi foreslår en kategorisering av tre hovedtyper av medieflyt: global eller dominerende medieflyt, transnasjonal medieflyt og geokulturell medieflyt¹. Dominerende eller global medieflyt er alle former for online og offline vestlige medier som er globale i sin rekkevidde og innflytelse. USA dominerer det vestlige markedet og amerikanske medier er tilgjengelig i store deler av verden. Transnasjonal medieflyt omfatter mediedistributører som har en sterk regional tilstedeværelse, samtidig som de sikter mot målgrupper utenfor deres hovedområde. Slik medieflyt representerer det som Thussu omtaler som 'subaltern' flyt², og er en parallell til den dominerende amerikanske medieflyten.

I følge Nederveen Pieterse (2004) har det oppstått nye transnasjonale nettverk som har bidratt til det han omtaler som "*Easternisation*" og "*South-South flows*". Tilgangen på digital teknologi, privatisert og deregulert kringkasting og satellittnettverk, har tilrettelagt for den økte flyten av innhold fra det globale sør til nord. Ikke-vestlige land som blant annet Kina, Japan, Brasil og India har blitt viktige bidragsyttere når det kommer til sirkulasjonen av kulturelle produkter. En av årsakene til den økte synligheten av ikke-vestlig medieinnhold er den fysiske bevegelsen av mennesker fra et geografisk område til et annet. Dette har skjedd gjennom en prosess som av Canclini (1995) blir omtalt som "deterritorialisation", og forklares som "the loss of the 'natural' relation of culture to geographical and social territories" (Canclini i Thussu, 2007, s. 24). Deterritorialisering er i følge Appadurai (1996) en av de sentrale styrkene i den moderne verden og har ført til at det har oppstått kompliserte nettverk på tvers av nasjonsgrenser, samtidig som det har oppstått nye markeder for filmbedrifter, kunstimpresarioer og reisebyråer. Alle bygger på behovet som den

¹ Begrepet geokulturell er oversatt fra Thussu's begrep geo-cultural og brukes innen forskning på områder som landkulturer, kulturelle sfærer og landskap, mediekultur og diasporaer (Briney, 2014).

² Subaltern referer vanligvis til perspektivene til mennesker fra regioner og grupper utenfor hegemoniske maktstrukturer. Dette kan for eksempel være undetrykte minoritesgrupper (García-Moreno & Pfeiffer, 1996).

deterritorialiserte befolkningen har for å opprettholde kontakt med hjemlandet. Videre vil jeg gå nærmere inn på begrepet medieflyt med fokus på diasporer.

2.2.1 Diasporisk medieflyt

Georgiou og Silverstone (2007) argumenterer for at den medierte kommunikasjonen som foregår rundt og gjennom diasporagrupper er viktig for forståelsen av motflyten av globale medier. På samme måte som migrasjon i seg selv forstyrrer grensene mellom staten og en nasjons kultur, skjer dette også gjennom kommunikasjonen som migrasjon produserer. Slik Georgiou og Silverstone forklarer:

Statehood remains, but its boundaries are ignored and the dominance of the existing media players, themselves of course equally unconstrained by such boundaries, is challenged by the presence of alternative threads of global communication that observe different rules and move in different directions (Georgiou og Silverstone i Thussu, 2007, s. 33).

Diasporaer fremstår slik som den mest synlige utfordringen til ideologier om grensene mellom mennesker, kulturer, identiteter og media. Diasporaer er transnasjonale kulturelle samfunn. De er samfunn av mennesker som har oppstått i et geografisk område og bosatt seg i et annet. Deres hverdagsliv handler like mye om familie og det livet de har lagt bak seg, eller forestillingen om det, som det handler om livet i det nye landet de har slått seg ned i. Diasporaer er slik et komplekst konsept og kommunikasjonsflyten mellom diasporaer går i alle mulige retninger (Thussu, 2007).

Geokulturell medieflyt består av medier som retter seg spesifikt mot ulike målgrupper basert på språk og kultur, og som kan være spredt rundt i hele verden. Medier som representerer en geokulturell flyt retter seg hovedsakelig mot diasporagrupper, og trenger nødvendigvis ikke bare defineres ut i fra språk. Ifølge Thussu flyter alle dominerende medier fra vesten, mens geo-kulturelle medier flyter fra det globale sør. Både transnasjonal og geokulturell flyt er såkalt diasporisk medieflyt og representerer en motflyt mot det dominerende, mens de samtidig er et supplement til og sameksisterer med andre former for flyt (Thussu, 2007). Slik Silverstone (2006) forklarer det:

If we argue that contra implies some form of opposition, either intentional or not, to hegemonic ideologies, then in the case of diaspora these oppositional contra-flows should be seen in relation to the dominant forms of the political

and of the production and consumption of culture, both national and transnational (Silverstone i Thussu, 2007, s. 34).

Et sentralt aspekt når det kommer til global interaksjon er spenningen mellom kulturell homogenisering og kulturell heterogenisering. Som regel blir homogenisering sammenlignet med amerikanisering, mens det har vært lite fokus på heterogenisering og de kreftene som i stadig økende grad blir brakt inn i nye samfunn og hvor de ofte blir en del av kulturen (Appadurai, 1996). Men hvordan er det med medieflyt og kultur i forhold til tamiler og somaliere? Påvirker deres medieforbruk den motflyten som Thussu (2007) viser til? Og kan man faktisk snakke om diasporaer som transnasjonale kulturelle samfunn? Dette skal undersøkes videre i denne studien.

2.3 Landskap

Dagens globale verden er kompleks og blir påvirket av fundamentale brytningspunkter mellom økonomi, kultur og politikk. For å kunne utforske slike brytningspunkter foreslår Appadurai (1996) et rammeverk for å se på forholdet mellom fem dimensjoner av global kulturell flyt. Disse dimensjonene går under hva Appadurai (ibid) omtaler som *scapes* eller landskap. Han skiller mellom *ethnoscapes*, *mediascapes*, *technoscapes*, *financescapes* og *ideoscapes*. Sentralt i denne oppgaven og i forhold til diasporaer og mediebruk står *ethnoscapes* og *mediascapes*, hvor førstnevnte omhandler menneskebevegelser og den andre medieinnhold. Dette er også begreper som vil tas med videre til analysedelen i denne studien.

Ethnoscapes refererer til det landskapet av personer som utgjør den skiftende verdenen hvor vi lever. Turister, immigranter, flyktninger, gjestearbeidere og andre menneskebevegelser utgjør en sentral del av verden og det synes å påvirke politikken innad i nasjoner og mellom nasjoner. Flere mennesker og grupper står ovenfor den virkeligheten at de er nødt til å flytte, mens andre fantaserer om eller ønsker å flytte. Både denne virkeligheten og fantasien er nå utbredt i større grad enn tidligere. Ser man på flyktninger fra Sri Lanka så finnes de sør i India, så vel som i Sveits og Norge. "As international capital shift its needs, as production and technology generate different needs, as nationstates shift their policies on refugee populations, these moving groups can never afford to let their imaginations rest too long, even if they wish to" (Appadurai, 1996, s. 34). Det dreier seg om flyten av mennesker, hvordan

mennesker krysser landegrensener, og hvordan dette påvirker den sosiale verdenen vi lever i.

Ifølge Appadurai dreier *mediascapes* seg om både tilgang til ulike medier, muligheter til å skaffe seg medier og hvordan vi bruker mediene (Appadurai, 1996). Videre er det snakk om distribusjon, produksjon og videreformidling av informasjon, samt forestillinger som er skapt av de elektroniske mediene. Slike forestillinger kan for eksempel innebære det bildet man tilnærmer seg gjennom nyhetene og hvordan verden blir representert. Forestillinger kan også påvirkes av interessene hos de som eier og kontrollerer mediene og hva slag forestillinger de selv mener at borgerne bør ha. Dette forekommer blant annet gjennom sensur. Her har det riktignok også skjedd store forandringer. Mens vi før var hovedsakelig forbrukere av massemedia, produserer vi nå i større grad også innhold selv, for eksempel gjennom sosiale medier som blogger, Facebook, Instagram og Twitter. Ny teknologi har også ført til at vi har fått større tilgang på medier gjennom for eksempel datamaskiner og smarttelefoner som er med oss overalt (Castells, 2009).

Landskapene som Appadurai (ibid) viser til, konstruerer grunnleggende perspektiver som er påvirket av historiske, språklige og politiske anliggender hos ulike aktører. Den sosiale interaksjonen og kommunikasjonen innad i diasporasamfunn og mellom spredte diasporasamfunn, foregår i slike landskap. Sosial interaksjon og relasjoner er ikke lenger avhengig av en romlig tilstedeværelse, men at det også oppstår relasjoner med den "fraværende andre" gjennom mediert kommunikasjon (Georgiou, 2010). Videre er det derfor hensiktsmessig å se på konseptet "sted", og hvorvidt dette har betydning for tamiler og somaliere i denne studien, vil undersøkes videre i analysedelen.

2.4 Sted

For mange diasporasamfunn og migrantgrupper har tilknytningen til et bestemt sted og identiteten knyttet til en bestemt styresmakt eller et samfunn, blitt stadig mer irrelevant (Georgiou, 2010). Videre har debatter rundt temaer som globalisering, kulturell identitet og bruken av ny kommunikasjonsteknologi hatt innvirkning på studier av menneskelig geografi. Flere teoretikere har forsket på konseptet "sted". Giddens (1990) foreslår at nye medier har lyktes i å " 'emptying' time and space, allowing social relations to be 'disembedded' from their locations and to be carried out

at long distance" (Giddens i Karim, 2003, s. 6). Castells (2000) skiller mellom "space of places" og "space of flows", eller "flytsteder" som oppstår i globale nettverk. Gjennom ny teknologi kan diasporaer eksistere gjennom virtuelle nettsider og gjennom nettjenester, og kontakt opprettholdes gjennom transnasjonale miljøer som holdes sammen av "flytsteder". Dette foregår blant annet gjennom massemedier, telekommunikasjon og datateknologi (Karim, 2003). Riktignok finnes det digitale skiller og det finnes mange migranter som ikke har tilgang til informasjon- og kommunikasjons-teknologi i like stor grad som andre (Oiarzabal & Alonso, 2010).

Det at det har kommet nye måter å kontekstualisere forholdet mellom mennesker og stedtilhørighet, har utfordret den normative tankegangen hvor menneskegrupper og samfunn har blitt koblet til territorier opprinnelig okkupert av én gruppe. Menneskebevegelser har ført til mangfoldige og flerkulturelle samfunn, men mange migranter som har bosatt seg i nye land har fortsatt en sterk stedtilhørighet i hjemlandet. Karim (2003) forklarer at: "the naming of an ethnic group is usually based on such a homeland, and its members will often continue to be linked to this ancestral location even after centuries of living in diaspora (Karim, 2003, s. 6). Viktigheten av å opprettholde kontakt med sine røtter er tydelig for mange diasporamedlemmer, og nye medier og ny medieteknologi er viktig for å oppnå en slik kontakt. Bhabha (1994) snakker om et "tredje sted" som oppstår i diasporaer, hvor deres eksistens avhenger av miljøet de befinner seg i fremfor et fysisk territorium.

The diasporic site becomes the cultural border between the country of origin and the country of residence- "the third space". This is the zone of intense, cutting-edge creativity born out of the existential angst of the immigrant who is neither here nor there (Bhabha i Karim, 2003, s. 5).

Diasporasamfunn gjensker et hjem, noen ganger midlertidig, i miljøer som er langt borte fra deres opprinnelige hjemland. Dette gjør de blant annet ved å opprettholde deres språk og tradisjoner. Selve ideen om et "hjem" er for mange diasporamedlemmer riktignok kompleks og bygger både på minner og forestillinger om deres tidligere hjemland, samtidig som "hjem" også er en virkelig opplevelse av en bestemt lokalitet (Brah, 1996). Historien bak massemigrasjon er ikke noe nytt i menneskets historie. Men når det blir sidestilt med den raske flyten av massemedierte bilder, tekster og hendelser, har det oppstått en ny form for ustabilitet når det kommer til identitetskonstruksjon. Blant annet har utvidelsen av satellitt-tv og veksten av

DTH- kringkasting (Direct- to- Home) gjort det mulig for sørlige medienettverk å operere globalt, og har bidratt til utviklingen av det Appadurai (1996) omtaler som "offentlige diasporasfærer"³.

Slik Appadurai (ibid) forklarer: "diasporic public spheres, diverse among themselves, are the crucibles of a postnational political order" (1996, s. 22). Store transnasjonale bevegelser spredt over hele verden, som for eksempel sikher, kurdere og tamiler: "conduct their self-imagining in sites throughout the world, where they have enough members to allow for the emergence of multiple nodes in a larger diasporic public sphere" (Appadurai, 1996, s. 22). Selve drivkraften bak denne diskursen er massemedier, både interaktive og ekspressive, samt bevegelsen av flyktninger, aktivister, studenter og arbeidere. Er det slik at tamiler og somaliere i Norge lever i såkalte diasporasfærer? Og hvordan er deres forhold til deres hjemland nå som de bor i Norge? Hvor er de hjemme? Dette er spørsmål som vil undersøkes videre i denne studien.

2.5 Nye medielandskap, uklare grenser

Medier fungerer som kanaler for kommunikasjon innad i samfunn og mellom samfunn. Det har skjedd en stor utvikling innenfor medier og teknologi de siste årene, noe som har utfordret de tradisjonelle oppfatningene og definisjonene av medier. Begreper som tradisjonelle medier eller massemedier, massekommunikasjon, nye medier, sosiale medier, personlige medier og personlig kommunikasjon er alle sentrale i dagens mediehverdag, men grensene mellom de har blitt mer uklare (Schwebs & Østbye, 2011). Det er derfor hensiktsmessig i denne studien med en avklaring av de ulike begrepene. Når det kommer til kommunikasjon er det i følge Aalberg og Elvestad (2012) vanlig å skille mellom personlig kommunikasjon og massekommunikasjon. *Personlig kommunikasjon* kjennetegnes ved at budskap går fra en person til en annen og er preget av en toveiskommunikasjon. *Massekommunikasjon* på den andre siden kjennetegnes ved at budskap blir formidlet fra en eller få sendere til mange mottakere, altså en enveiskommunikasjon fra massemedier til publikum (Aalberg & Elvestad, 2012). *Massemedier* kan defineres som de medier som i større eller mindre grad når nesten alle i samfunnet. Her finner

³ Begrepet er oversatt fra det engelske begrepet "diasporic public spheres".

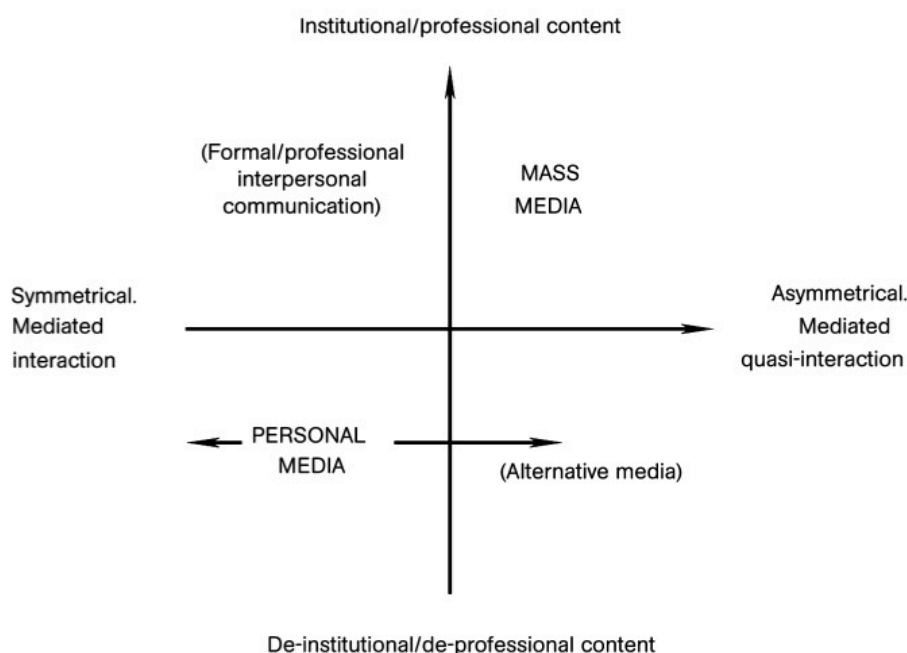
vi aviser, fjernsyn, radio, film, musikk og lignende. *Nye medier* hvor Internett og mobiltelefoner står sentralt, skiller seg fra massemedier på flere måter. Her er det i større grad mulig med kommunikasjon mellom sendere og mottakere, og preges i stor grad av at kommunikasjonen er interaktiv (Aalberg & Elvestad, 2012). Innenfor nye medier finner vi også *sosiale medier*, som defineres som "medier som muliggjør brukerskapt innhold, samskapning og innholdsdeling i sosiale nettverk" (Brandtzæg & Lüders, 2009, s. 14). *Personlige medier* betegner verktøy og kanaler for mellommenneskelig kommunikasjon og personaliserte uttrykk, for eksempel mobiltelefoner, mail, personlige hjemmesider, blogger og øyeblikkelige meldingstjenester (Lüders, 2008).

2.5.1 Skiller mellom personlige medier og massemedier

Selv om klassifiseringer av ulike typer medier og former for kommunikasjon kan gi en viss forståelse av det mangfoldet som eksisterer i dagens informasjonssamfunn, har ny teknologi gjort slike inndelinger mer uklare. Dette må sees i lys av digitalisering og konvergens, hvor det har skjedd en sammensmelting av ulike medier, og hvor tidligere grenser mellom ulike medier nå utviske som følge av digitalisering. For eksempel så man kan stille seg spørsmålet om lesing av aviser på nett er avislesing eller Internett-bruk? (Schwebs & Østbye, 2011). Sosiale medier og nettverk har også skapt en sosial konvergens hvor det private rom smeltes sammen med det offentlige rom, og det har oppstått semi-offentlige sfærer på nett (Brandtzæg & Lüders, 2009).

Lüders (2008) ser på personlige medier som en kontrast til massemedier, men påpeker samtidig at det har blitt vanskeligere å skille mellom dem. Nå blir samme teknologier brukt til både personlige formål og som kanaler for massekommunikasjon. Mail kan for eksempel brukes til privat kommunikasjon, samtidig som institusjoner kan sende ut nyhetsbrev som en form for massekommunikasjon. På en annen side kan personlige medier som hjemmesider nå mange og ukjente, og er slik en form for massekommunikasjon. En konsekvens av denne utviklingen er "the emergence of fuzzy and indistinct areas situated between the interpersonal- and the mass-mediated" (Lüders i Storsul & Stuedahl, 2007, s. 179). Som følge av digitaliseringen av medier har det oppstått gråsoner mellom hva som kan anses som personlig kommunikasjon og hva som kan anses som massekommunikasjon. Ytterligere kan forholdet mellom personlige medier og

massemedier forklare ved hjelp av Lüders (2008) modell, hvor hun forklarer forskjellene langs to akser.

Figur 1 Modell av forholdet mellom personlige medier og massemedier (Lüders, 2008)

Langs den ene akse skiller hun mellom institusjonelt og profesjonelt innhold, og mindre institusjonelt og profesjonelt innhold. Langs den andre akse skiller hun mellom symmetrisk og asymmetrisk mediert interaksjon. Massemedier karakteriseres av at de er institusjonelle og profesjonaliserte, og de har en formell struktur. Videre er de asymmetriske "with a break between producers and audience" (Lüders, 2008, s. 695). Massemedier karakteriseres også av en mediert kvasi-interaksjon hvor sosiale relasjoner blir etablert gjennom medier som for eksempel radio, aviser og fjernsyn. Personlige medier kjennetegnes av at de er private, ikke-institusjonelle og mer symmetriske enn massemedier, noe som krever at brukere aktivt må fungere som både mottakere og produsenter av budskap. Mens massemedier omfatter egne systemer innen moderne samfunn, brukes personlige medier innenfor ulike sosiale systemer (Lüders, 2008).

3 Metode

Å velge metode innebærer å reflektere over hva man ønsker å finne ut. For å gi innblikk i forskerprosessen er det viktig med åpenhet, eller *transparens* som Tjora (2010) kaller det. For å sikre troverdige resultater og datas kvalitet er det viktig med en metodisk transparens som innebærer at forsker redegjør for valg underveis i forskerprosessen (Tjora, 2010). I dette kapitlet vil jeg derfor redegjøre for ulike valg jeg har tatt underveis i forhold til metode, datainnsamling og bearbeiding av data. Videre vil jeg vurdere datamaterialets kvalitet.

3.1 Valg av metode

For å svare på problemstillingen var det viktig å komme inn på informantene og deres erfaringer og refleksjoner rundt mediebruk. Gjennom dybdeintervjuer, eller semistrukturerte intervjuer, ønsker man som forsker å forstå informantenes opplevelser og deres refleksjoner. Ved en slik metodologisk tilnærming kan man i følge Tjora studere meninger, holdninger og erfaringer (Tjora, 2010). Selve utviklingen av problemstillingen er en prosess som gjerne pågår gjennom hele forskningsprosjektet. Problemstillingen legger gjerne grunnlaget for hvordan studien skal legges opp, men det er samtidig viktig at man som forsker kan bruke den innsikten man får underveis i studiet til å videreutvikle problemstillingen (Thagaard, 2009). I mitt tilfelle hadde jeg på forhånd utviklet en problemstilling hvor jeg ønsket å finne ut hvordan tamiler og somaliere bruker medier og hva slags medievaner de har. Derfor var dybdeintervjuer et hensiktsmessig metodevalg i denne studien.

3.2 Utvalg og utvalgskriterier

I denne oppgaven har jeg gjort et strategisk utvalg, noe som innebærer at man velger informanter som på en eller annen måte kan uttale seg og reflektere rundt det aktuelle temaet (Tjora, 2010). I min studie valgte jeg først å avgrense meg ved å fokusere på to diasporagrupper, tamiler og somaliere. Slik det ble nevnt i første kapittel peker disse gruppene seg ut når det kommer til integrering, hvor tamiler ofte blir ansett som "superinnvandrere" mens somaliere ofte blitt beskrevet som en lite integrert gruppe (Oppedal & Guribye, 2005; Sivertsen, 2013). Begge diasporagruppene har også et aktivt miljø i Trondheim og Oslo, og egne lokale foreninger. Jeg så muligheten til å

gå gjennom de ulike organisasjonene for å skaffe informanter. Videre var det et kriterium at informantene var bosatt i Trondheim. Jeg ville også ha en kjønnsbalanse og ville ha med like mange menn og kvinner i utvalget. Jeg hadde også et kriterium om at informantene skulle være over 30 år. Når det kommer til antall informanter hadde jeg i utgangspunktet tenkt å gjennomføre åtte intervjuer totalt.

Det å skaffe informanter visste seg å være mer tidkrevende og vanskeligere enn forventet. Jeg tok i første omgang kontakt med ulike organisasjoner her i Trondheim. Jeg var også i kontakt med Kulturenheten i Trondheim og Dialogsenteret. Etter mange mail med informasjon om oppgaven og telefoner begynte ting så vidt å skje. Noen meldte seg frivillig og jeg fikk utført noen intervjuer. Videre fikk noen av de jeg hadde intervjuet satt meg i kontakt med andre jeg kunne intervjuer. Jeg ble også invitert til en kulturell aften for å finne informanter. Det var flere som viste interesse, men dessverre hørte jeg ikke fra de i etterkant. Neste steg ble å kontakte folk gjennom Facebook, men heller ikke her fikk jeg noen respons. Da jeg fortsatt ikke hadde fått tak i nok informanter innså jeg underveis i prosessen at jeg måtte endre på noen av utvalgskriteriene. Jeg fikk blant annet to intervjuer i Oslo, og gikk derfor bort fra kriteriet om at informantene skulle være bosatt i Trondheim. Siden jeg ikke fikk tak i det antallet informanter som jeg hadde tenkt, ble også kjønnsbalansen skjev.

Hvorfor rekrutteringen ble så vanskelig kan skyldes flere årsaker. Jeg fikk inntrykk av at flere av de jeg var i kontakt med følte at de ikke passet til oppgaven og fryktet at de ikke kunne svare bra nok på spørsmålene. Flere oppga også at de hadde vært med på slike intervjuer tidligere og at det var bedre om andre kunne stille opp denne gangen. Det kan også tenkes at det ville blitt lettere å skaffe informanter dersom jeg hadde tilbudt en form for belønning.

Utvalget jeg endte opp med er seks personer i alderen fra trettiårene opp til femtiårene. Fire av informantene er bosatt i Trondheim, og to er bosatt i Oslo. Utvalget består av fire menn og to kvinner. I analysen vil jeg bruke sitater fra informantene. Grunnet etiske hensyn og etter ønske fra informantene, har jeg valgt å bruke pseudonymer. Dette for å sikre deres anonymitet. Videre har jeg av samme grunn valgt å utelate opplysninger som kan være avslørende som for eksempel nøyaktig alder. Informantene er i tabellen under presentert med fiktive navn, alder avrundet til tiår, kjønn og nasjonalitet. Tamilene i studien har fått navn som starter på T, og somalierne har fått navn som starter på S.

Navn	Alder	Kjønn	Nasjonalitet	Navn	Alder	Kjønn	Nasjonalitet
Thirukumar	50	Mann	Tamil	Salim	30	Mann	Somalier
Thennan	50	Mann	Tamil	Safar	30	Mann	Somalier
Tamilini	30	Kvinne	Tamil	Samira	40	Kvinne	Somalier

Tabell 2 Oversikt over studiens informanter

3.3 Intervjuguide

For å kunne få svar på det man er ute etter, er det viktig å ha en utfyllende intervjuguide, dette for å strukturere intervjuene (Tjora, 2010). Før jeg startet å utarbeide intervjuguiden hadde jeg lest meg opp på teori om diasporaer, medieflyt, samt medier og globalisering. Jeg så også på mediesituasjonen i Somalia og Sri Lanka. Dette ga et fint grunnlag for intervjuguiden og for å kunne utforme relevante spørsmål i forhold til problemstillingen.

Etter de to første intervjuene så jeg meg riktignok nødt til å endre strukturen i intervjuguiden, samt å omformulere enkelte spørsmål. Noen spørsmål ble også fjernet og jeg la til noen nye. Årsaken til at jeg utførte disse endringene var at det i de første intervjuene ble en del repetisjon. Videre hadde jeg også noen spørsmål om nyheter tidlig i intervjuet, og jeg opplevde at informantene stadig hadde fokus på dette. Nyhetsspørsmålene virket slik sett ledende for resten av intervjuet. I etterkant ser jeg at det hadde vært hensiktsmessig å utføre testintervjuer på forhånd. De endringene jeg gjorde kan allikevel ikke sies å påvirke datamaterialet i sin helhet da jeg fikk mye ut av de første intervjuene også. Den endelige intervjuguiden er å finne som vedlegg.

3.4 Gjennomføring av intervjuene

Prosjektet ble meldt til Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD) og ble godkjent. Alle intervjuene ble utført i perioden februar- april 2014 i Trondheim og Oslo. I følge Tjora (2010) er det viktig å legge til rette for en avslappet stemning og utføre intervjuer på steder hvor informantene føler seg trygge. Jeg lot derfor informantene bestemme hvor vi skulle utføre intervjuene. I to tilfeller ble jeg invitert hjem til informantene. Tre intervjuer ble utført på informantenes arbeidssted og ett intervju ble gjennomført på en cafe med rolig atmosfære for å unngå for mye støy. Dette var med tanke på lydopptak siden samtlige intervjuer ble tatt opp med

båndopptager. Samtlige informanter hadde godkjent dette på forhånd. Dette ga meg også som forsker mulighet til å ha fullt fokus på informanten under intervjuet. Jeg hadde på forhånd satt en tidsramme på 30-60 minutter for intervjuene og forberedt informantene på dette. Varigheten på intervjuene endte opp på en varighet på mellom 35 minutter til én time og femten minutter. To intervjuer varte mer enn 35 minutter og fire intervjuer tok over 50 minutter.

Etter å ha utført de første intervjuene ble jeg mer trygg på intervjuguiden og jeg kunne løsrive meg mer fra papirene. Foran hvert intervju ga jeg også en liten presentasjon av meg selv og hva prosjektet mitt gikk ut på. Jeg opplyste også om informantenes rettigheter i forhold til anonymitet, og hva som vil skje med datamaterialet etter endt prosjekt. De første spørsmålene var såkalte oppvarmingsspørsmål for å bli bedre kjent med informantene og deres bakgrunn. Dette la også grunnlag for en god stemning videre i intervjuet og fungerte også som en liten oppvarming til de forekommende spørsmålene. Jeg hadde aldri møtt informantene før og det var viktig for meg at de følte seg komfortable i settingen. Jeg føler at jeg oppnådde dette med samtlige informanter og spesielt de jeg var hjemme hos.

Etter oppvarmingsdelen gikk jeg over til de tematiske spørsmålene. Jeg forklarte hele tiden hva slags spørsmål som skulle komme for å ikke skape forvirring. Videre opplevde jeg at inndelingen og strukturen av spørsmålene fungerte til sin hensikt. På flere av spørsmålene ble informantene så ivrige at de svarte på flere av de påfølgende spørsmålene, noe som viser at intervjuguiden var strukturert på en hensiktsmessig måte. På slutten av hvert intervju oppsummerte jeg hva vi hadde snakket om og jeg spurte også om det var mer informantene ville legge til. Jeg ga de også muligheten til å stille meg spørsmål. De fikk også med seg et skriv med kort beskrivelse av oppgaven, hva som vil skje med dataene etter prosjektet, samt hvor de kunne kontakte meg.

3.5 Forskerollen

Som forsker og intervjuer har man ansvaret for å etablere rammen rundt intervjuet. Informantene har gjerne forventninger om at intervjueren skal sørge for framdriften ved å stille spørsmål som de kan svare på (Tjora, 2010). Som intervjuer hadde også jeg visse forventninger før de enkelte intervjuene. Jeg prøvde allikevel å legge disse

til side i de ulike intervjusituasjonene. Jeg var også bevisst på å ikke stille ledende spørsmål og legge til rette for at informantene skulle komme med egne refleksjoner og ikke være redde for å svare feil. Jeg engasjerte meg i hva informantene forfalte og i flere situasjoner fikk jeg også spørsmål tilbake fra informantene om hva jeg tenkte om det vi snakket om.

I følge Moen og Ragnheiður (2011) er det viktig at forskerne holder sine personlige meninger for seg selv under intervjuet. Dette for å unngå at forskerens egne synspunkter smitter over på informantenes. Det at jeg har en stor interesse for studiens tema gjorde at det til tider ble vanskelig å holde seg helt nøytral, og spesielt i de tilfellene hvor jeg fikk spørsmål tilbake. Jeg sørget derfor for å ta med informantene tilbake til det vi i utgangspunktet snakket om. Intervjuguiden fungerte slik sett som er bra verktøy og jeg prøvde å følge den konsekvent gjennom hele intervjuet. En annen utfordring jeg møtte på i flere intervjusammenhenger var når det kommer til språk. De fleste informantene snakket bra norsk og hadde få problemer med å forstå hva jeg sa. Allikevel oppstod det situasjoner underveis hvor jeg måtte omformulere meg selv og forklare hva jeg spurte om. I de tilfellene det gjaldt, ble svarene ofte korte og gjerne en repetisjon av det jeg hadde spurt om.

3.6 Behandling av data

Å analysere er i følge Rapley (2007) en omgående prosess som normalt starter allerede før det første intervjuet er gjort. Videre er analyser av intervjuer alltid koblet til den spesifikke teoretiske interessen til den som utfører intervjuet (Rapley i Seale, Silverman, Gubrium, & Gobo, 2007). Etter intervjuene gikk jeg i gang med transkribering. Jeg prøvde i de fleste tilfellene å gjøre dette mellom de ulike intervjuene og hvor jeg fortsatt hadde det siste intervjuet friskt i minne. Tjora (2010) påpeker viktigheten av ordrett sitering da dette kan synliggjøre informantenes stemme uten påvirkning fra forskeren. Da nesten ingen av mine informanter har norsk som morsmål valgte jeg å oversette fra informantenes talemål til et korrekt skriftmål. Et eksempel å nevne her er setninger hvor ord ble sagt i feil rekkefølge. Jeg vil ikke påstå at dette har hatt innvirkning på det endelige datamaterialet. Alle intervjuene ble oversatt til bokmål.

Etter transkriberingene satt jeg igjen med store mengder tekstmateriale. For hvert intervju utarbeidet jeg intervjusammendrag, hvor jeg tok med det jeg anså som

det mest relevante fra de ulike temaene vi snakket om. Videre ønsket jeg å få en helhetlig oversikt over hva de ulike informantene hadde svart. Jeg tok derfor utgangspunkt i intervjuguiden og samlet alle svarene fra informantene i ett dokument. Dette ga meg et fint grunnlag for å sammenligne de ulike svarene, samt å se klare sammenhenger eller forskjeller. Eksempler på kategorier er: "medievaner", "Internett og sosiale medier", "nyheter" og "hjemlandet og hjemlandsmedier". Hver informant fikk egen fargekode for å kunne finne frem til andre svar fra samme informant. Etter kodingen gikk jeg nok en gang gjennom alle svarene og jeg opprettet et nytt dokument med de mest interessante sitatene som best belyste de ulike funnene. Selve kodingsprosessen var tidkrevende, samtidig som det ga et oversiktlig grunnlag for videre bruk av det innsamlede materialet.

3.7 Vurdering av datas kvalitet

I den neste delen vil jeg ta utgangspunkt i kriteriene reliabilitet, validitet og generaliserbarhet for å diskutere dataenes kvalitet i denne studien.

3.7.1 Reliabilitet

Når man skal formidle resultatene fra studiet er det viktig å synliggjøre for hvordan teorier eller perspektiver har bidratt til å forme forskningsdesign og analysen (Tjora, 2010). Videre knyttes reliabilitet til om man har utført forskningen på en pålitelig og tillitsvekkende måte (Thagaard, 2009). Under intervjuene passet jeg hele tiden på at jeg forstod informantene riktig. De gangene jeg tvilte på hva informantene egentlig mente eller at noe var uklart, var jeg nøye med å spørre. I mange tilfeller gjentok jeg også det de sa, slik at jeg kunne være sikker på at jeg hadde forstått dem riktig. Ved at jeg brukte båndopptager hadde jeg også en garanti for at jeg hadde det de nøyaktig hadde sagt. Dersom jeg skulle notert selv, ville jeg risikert at mye informasjon hadde blitt utelatt. Transkriberingen var tidkrevende og jeg opplevde at mange setninger var ufullstendige, noe man må forvente når informanter skal forklare seg og reflektere under et intervju. Allikevel fikk jeg, så godt som mulig, ordrett med meg hva informantene hadde sagt og sørget for at de ble sitert korrekt. Jeg hadde stor tro på at informantene hadde et godt grunnlag for å svare på og reflektere spørsmålene jeg stilte. På grunnlag av dette anser jeg studiets reliabilitet som god.

3.7.2 Validitet

Validitet, eller gyldighet, går ut på om man faktisk har fått svar på det man har spurt etter. Er datamaterialet man sitter igjen med relevant for problemstillingen? (Tjora, 2010). Validiteten kan styrkes ved å være åpen om hvordan man gjennomfører forskningen. Man bør redegjøre for de valgene man tar, samtidig som forskeren er sensitiv for vesentlige faktorer innenfor tematikken (Tjora, 2010). Jeg hadde gjennom studier på forhånd tilnærmet meg kunnskap om temaet før jeg utarbeidet intervjuguiden. Slik forsikret jeg meg at spørsmålene hadde relevans i forhold til studiets tema. Dette er en viktig del av valideringen da spørsmålene skal kunne bidra til svar på problemstillingen (Tjora, 2010). Her forsikret jeg meg ved å forme spørsmål som dekket de ulike temaene.

En viktig del av studien var å kartlegge informantenes mediebruk og hvordan de bruker norske medier i forhold til medier fra hjemlandet. Videre var det aktuelt å få vite om og i hvor stor grad de oppsøker stoff fra deres hjemland og hvordan medier bidrar til å opprettholde kontakten med deres opprinnelige hjemland og kultur. Eksempler på hvordan jeg formulerte spørsmål er:

- 1) Hvilke medier bruker du, og hvilke bruker du mest?
- 2) Hva bruker du mest, norske medier eller medier fra hjemlandet?
- 3) Har du kontakt med familiemedlemmer/slektninger i andre land? I så fall gjennom hvilke medier?
- 4) Oppsøker du mye stoff om din kulturelle bakgrunn eller fra ditt hjemland?

Siden intervjuguiden ble formulert med bakgrunn i relevante teorier og tidligere forskning, samt at spørsmålene var knyttet opp til problemstillingen, mener jeg at kravet om validitet er oppfylt. Gjennom intervjuene fikk jeg mye informasjon på de ulike temaene jeg hadde i intervjuguiden, noe som viser at informantene forstod hva jeg spurte om. Dette har gitt et godt grunnlag for å kunne svare på studienes problemstillinger, og ut i fra dette anser jeg validitetskravet som oppfylt.

3.7.3 Generaliserbarhet

Generalisering er et viktig mål innenfor samfunnsforskning (Tjora, 2010). Begrepet knyttes gjerne til overførbarhet eller gjenkjennelse, og hvor forskerkolleger bør kjenne seg igjen i tekstenes tolkninger. Det innebærer at funnene er relevante for hva

som kan gjelde i andre situasjoner (Thagaard, 2009). Seks informanter er et meget begrenset utvalg og gir ikke noe grunnlag for en statistisk generalisering. På en annen side så viste informantenes svar at de hadde mange felles refleksjoner og praksiser, og at det var samsvar på flere av temaene. Dette mener jeg gir grunnlag for å tro at svarene ville blitt de samme hos en annen tilsvarende gruppe, og at funnene kan analytisk generaliseres. I følge Kvale, Anderssen, og Rygge (1997) er målet å generere kunnskap som kan overføres til lignende situasjoner, noe som er tilfelle i denne studien.

4 Mediebruk i diasporamiljøer

I dette kapitlet vil jeg undersøke studiens første underproblemstilling: *Hvordan er medievanene og medieforbruket hos somaliere og tamiler og kan man snakke om en diasporisk mediebruk?* Jeg vil starte kapitlet med en liten introduksjon av studiens informanter. Jeg vil fortelle litt om hvem de er og om deres bakgrunn. Dette vil ligge til grunn videre i denne studien. Har deres bakgrunn noe å si for deres mediebruk og medievaner? Hvordan er det med medievaner i forhold til nyheter, og er nyheter fra hjemlandet viktig innad i diasporamiljøer? Finnes det forskjeller mellom tamiler og somaliere når det kommer til mediebruk og medievaner? Dette er spørsmål jeg vil ta med meg videre. Da det kom frem mye interessant om mediebruken i informantenes familier, vil jeg også se på dette i forhold til kjønn og generasjoner. Jeg vil trekke frem relevante sitater underveis.

4.1 Informantenes nettverk

Ethnoscapes ble i kapitel to forklart som det landskapet av mennesker som utgjør den skiftende verdenen vi lever i, og hvordan flyten av mennesker påvirker vår sosiale verden (Appadurai, 1996). Menneskebevegelser har endret det globale medielandskapet og har blitt etterfulgt av en ny flyt av medier. Videre i denne studien er det hensiktsmessig med en grundigere presentasjon av informantene og deres bakgrunn. Blant annet ønsker jeg å belyse hvordan deres familienettverk er og deres nettverk her i Norge. Har de bodd andre steder før de kom til Norge? Har de jobb og utdanning? Og hvordan er det med deres sosiale og politiske engasjement? Det må nevnes at ikke alle informantene oppga hvordan de har kommet seg til Norge, grunnen til at de kom hit og hvorvidt de har bodd andre steder før de bosatte seg i Norge. Med tanke på at dette er sensitive temaer for mange å snakke om, tok jeg hensyn til dette under intervjuene.

Salim kommer fra Somalia og er i trettiårene. Han har bodd i Trondheim i litt over fire år. Salim har ingen annen familie eller slektninger i Norge. Salim jobber som morsmåslærer og har verv innen flere ulike organisasjoner i det somaliske miljøet. Han er opptatt av politikk og spesielt den politiske situasjonen i Somalia. Videre er Salim opptatt av at somaliere i Trondheim skal kunne tilpasse seg deres nye hjemland på en best mulig måte, noe han jobber aktivt med gjennom organisasjonene.

Nettverket hans i Trondheim består av nordmenn, somaliere og andre nasjonaliteter, men majoriteten i nettverket er somaliere. Salim har ikke vært i Somalia siden han kom til Norge.

Safar kommer også fra Somalia og er også i trettiårene. Han har vært i Norge i underkant av fire år, og har vært bosatt i Trondheim siden han kom til landet. Safar har høyere utdanning innen økonomi, og han kunne gjerne tenkt seg å ta mer utdanning i Norge. Han har fast jobb på en fabrikk, men er ikke relatert til hans utdanning. Nettverket til Safar består for det meste av somaliere, noen fra andre nasjonaliteter og noen nordmenn. Han har ingen familie eller slektninger som bor i Norge. Safar sier at han ikke er interessert eller opptatt av politikk, men at han må følge med på hva som skjer i Somalia. Han er også deltagende i det somaliske miljøet i Trondheim, men har ingen verv. Safar har ikke vært i hjemlandet siden han bosatte seg i Norge.

Samira er en dame i førtiårene fra Somalia. Hun kom til Norge for litt over tjue år siden. Hun bodde først på flyktningmottak i fire år før hun flyttet til Trondheim. Da Samira flyktet fra Somalia bodde hun først en periode i Kenya, før hun flyktet til Den demokratiske republikken Kongo. Derifra kom hun seg videre til Norge. Hun har ingen utdanning utover grunnskole. Ved siden av en deltidsjobb på et senter som arbeider med integrering av flyktninger og innvandrere, jobber hun som morsmålslærer. Samira har mann og to barn, som begge er født og oppvokst i Norge. Hun har flere slektninger og familie som bor i Trondheim og Oslo, samt i USA, Canada, England og Kuwait. Nettverket hennes i Trondheim består av både etnisk norske og somaliere, men hun påpeker at hun har flest på den somaliske siden. Samira er en engasjert dame og hun er blant annet aktiv i en somalisk kvinnegruppe. Hun følger aktivt med på hva som skjer i samfunnet, men sier hun ikke er politisk engasjert av den grunn. I løpet av den tiden hun har bodd i Norge har hun vært i hjemlandet sitt to ganger, siste gang var i 2008.

Thirukumar er en tamilsk mann i femtiårene fra Sri Lanka. Han kom til Norge for nærmere tjuefem år siden og bor i Trondheim. Thirukumar har ikke bodd andre steder siden han forlot hjemlandet. Han har høyere utdanning fra ulike universiteter og høyskoler, og har fast jobb som konsulent i kommunen. Thirukumar har kone og tre

barn, som alle er født og oppvokst i Trondheim. Han har også flere slektninger som bor i Oslo, og nevner også familie og slektninger som bor i USA og Canada. Nettverket hans i Trondheim er veldig bredt, men består hovedsakelig av nordmenn og tamiler. Han påpeker selv at han omgås mest tamiler. Thirukumar er en veldig samfunnsengasjert mann. Han har verv i flere organisasjoner, råd og komiteer, og er spesielt engasjert i det tamilske miljøet. Thirukumar anser riktignok ikke seg selv som politisk aktiv. Han har besøkt Sri Lanka flere ganger siden han kom til Norge, og siste besøk var i 2013.

Thennan er i likhet med Thirukumar en tamilsk mann i femtiårene fra Sri Lanka. Han kom til Norge som flyktning på slutten av 80-tallet og bor i Oslo. Thennan tok høyere utdanning da han kom til Norge og jobber fast med IKT i kommunen. Han har kone og tre barn, som alle er født og oppvokst i Oslo. Han har ikke familie eller slektninger som bor i Norge, men han har familie og slektninger som bor i Frankrike og Canada. Han har et bredt nettverk i Oslo, men påpeker at størstedelen består av tamiler. Ved siden av jobben er også Thennan engasjert i det tamilske frivillighetsmiljøet, som er stort i Oslo-området. Blant annet jobber han frivillig med språkundervisning og leksehjelp. Thennan er politisk engasjert innenfor tamilske organisasjoner som arbeider for å få til en politisk løsning på Sri Lanka. Det er over ti år siden sist Thennan besøkte Sri Lanka og forklarer at det er vanskelig for han å reise tilbake på grunn av situasjonen i landet og hans politiske engasjement.

Tamilini er en kvinne i trettiårene fra Sri Lanka. Hun kom til Norge med foreldrene da hun var liten, og har bodd i Norge i nærmere tjuesyv år. Tamilini vokste opp på utkanten av Oslo, men bor nå for seg selv i sentrum. Tamilini har høyere utdanning innen økonomi og har fast jobb som konsulent i Statoil. Tamilini er gjerne det som omtales som andregenerasjonsinnvandrere, og hennes forhold til hjemlandet er nokså annerledes enn for mange førstegenerasjonsinnvandrere. Hun snakker tamilsk, men kan ikke lese eller skrive det. Hun anser seg selv som multikulturell og hennes nettverk består hovedsakelig av nordmenn. Familienettverket hennes i Norge består av foreldrene og en lillebror. Hun har også noen onkler og tanter, samt fettere og kusiner som bor i Oslo og Drammen. Utover det har hun mange slektninger som bor i Canada. Tamilini har vært på Sri Lanka to ganger siden hun kom til Norge. Sist gang

var i 1999. Hun forteller at hun har vært flere ganger i Canada for å besøke familie og slektninger der, ettersom veldig få bor igjen på Sri Lanka.

4.2 Medievaner: Bruk av massemedier

Videre vil jeg i denne studien gå nærmere inn på informantenes medievaner når det kommer til tradisjonelle massemedier som aviser, radio og tv. Medievaner var en av de kategoriene som informantene ble spurt om, og det kom frem store variasjoner. Alle informantene oppgir at de oppsøker og bruker medier for det meste på fritiden.

Selv om alle informantene opplyser at de hører på radio, opplyser fire at de hører på radio via FM. Resten hører radio via nett. Tamilini hører kun på norsk radio og hun forteller at hun foretrekker P3 og "Radioresepsjonen". Thirukumar hører kun på radio i bilen på vei til jobb, og da er det P3-morgen som er på lufta. Samira hører også kun på radio i bilen, men det skjer bare hvis hun ikke har noen annen musikk å høre på. Thennan hører derimot på P4 og den tamilske nærradioen i Oslo:

Ja, jeg hører på radio, og det er sånn nærradio på tamil. Tre ganger i uka sender de og alle kan delta, og uttrykke sin mening. Nyheter og hva som foregår i landet, og sånn drama og aktiviteter.

Alle informantene oppgir at de leser norske aviser nesten hver dag. Samira abonnerer på Adresseavisa, og noen ganger hender det at hun kjøper VG eller Dagbladet på butikken. Resten av informantene leser nettaviser. Når det kommer til tv-bruk er det kun to av informantene som opplyser at de ser mye på tv, resten gjør det litt nå og da, og hvis de har tid til det. Alle informantene opplyser at de hovedsakelig bruker tv for å se på nyheter, men at de også følger med på underholdningsprogrammer og naturprogrammer. Tv-kanaler som nevnes av informantene er Tv2, NRK, BBC, CNN, National Geographic og Al Jazeera. Det kommer tydelig frem av informantene at de bruker mye norske medier. Thennan og Thirukumar forteller at de har satellitt-TV, mens Samira skal få det i løpet av året. Slik som Thirukumar forteller så *"Ja, så da får vi Sri Lanka rett inn i stua. Ja, eller India inn i stua"*. (Mye av det kulturelle innholdet, samt nyheter som tamiler følger med på produseres i India). Både Thennan og Thirukumar, som begge har satellitt-tv, opplyser at det er mer avslappende å bruke hjemlandsmedier. Blant annet mottar de tamilske tv-kanaler som TTN (Tamil Television Network) og Deepam TV. De bruker det spesielt når de vil koble av i hverdagen og da gjerne med kultur og underholdning fra hjemlandet Sri Lanka:

Både kulturelt og hva som skjer der og hva som skjer her. Og litt hva som har skjedd i India også videre. Cricket, vi spiller jo cricket, og jeg må få med litt oppdateringer der [...] og mange programmer som blir sendt fra India [...] sånn sangkonkurranser og talentkonkurranser som kommer gjennom alle kanalene. Det er noe vi er veldig fascinert av, ja sånn sang og musikk som du vil høre og vil slappe av med.

På spørsmål om hva slags medier de brukte mest, svarte nesten alle informantene Internett. Årsakene til at de bruker Internett mest varierer, men flere nevnte at de brukte Internett til nyheter og for å holde kontakt med folk, samt å oppdatere seg på hva som skjer rundt i verden og i deres hjemland. Alle informantene bruker Internett hver dag og gjerne opptil flere timer. Safar opplyser at han er storforbruker av media og spesielt Internett:

Jeg trenger å se for eksempel om morgenen hva som skjer, og ja, hva som foregår rundt i verden. Så for det meste, eller for det meste hele tiden når jeg er hjemme ser jeg på internasjonale medier som Al Jazeera og CNN. Ja også BBC og Tv2 for den saks skyld.

I forhold til Internett opplyser informantene at de blant annet leser nettaviser, hører på radio via nett og ser på nett-tv. Internett består riktignok av gråsoner når det kommer til massemedier og personlige medier, ettersom samme teknologi brukes til både personlige formål og massekommunikasjon (Lüders, 2008). Massemedier og massekommunikasjon karakteriseres ved at budskap blir formidlet fra en sender til mange mottakere (Aalberg & Elvestad, 2012). Dette er også tilfellet når det kommer til nettaviser og kringkastere som tilbyr nett-tv og nettradio. Gjennom Internett har de tradisjonelle mediene blitt transformert til elektroniske massemedier.

Nettaviser som blir lest av informantene er VG, Dagbladet, Aftenposten, Dagens Næringsliv og Nettavisen, samt nettaviser fra deres hjemland. Når det kommer til radio hører Salim og Safar kun på radio via nett, og da på somaliske radiokanaler som for eksempel BBC Somali. Selv om Thennan er fast lytter av den tamilske nærradioen, hører han også på radio via nett. Blant annet hører han på tamilske radiokanaler som sender fra England og Frankrike. Tv og tv-underholdning er også noe flere av informantene ser mye på nett, og spesielt hvis de vil oppsøke noe fra hjemlandet. Thirukumar bruker også nettet til å følge med på sportssendinger og han nevner blant annet SkySport siden de har god dekning av cricket. Med Internett har audiovisuelt forbruk blitt mer spesialisert og variert (Castells, 2009). Nye

teknologier tillater større fleksibilitet og mobilitet, og gjør det mulig å være aktiv når som helst og hvor som helst. Ny teknologi har tilrettelagt for at man kan utveksle nåtidig informasjon uavhengig av geografisk avstand og tidssoner. Teknologien påvirker også menneskebevegelser på ulike måter ettersom sted og tid krymper (Oiarzabal & Alonso, 2010). Dette kommer også frem hos informantene ettersom de nesten alle bruker Internett som hovedkilde til informasjon, og hvor de har tilgang når som helst og hvor som helst.

Medier som både Internett og satellitt-tv- og radio har i følge Thusuu (2007) tilrettelagt for at mediebedrifter kan operere på et transnasjonalt marked fremfor et nasjonalt, og de når mottakere på verdensbasis. Det har skjedd et skifte fra et statlig og nasjonalt syn på media, til et fokus definert av forbrukerinteresser og et transnasjonalt syn på media. Videre har dette vært en hovedfaktor i utvidelsen og intensivering av medieflyt: fra nord til sør, fra øst til vest og fra sør til sør (Thusuu, 2007). Gjennom informantenes medievaner og medieforbruk gjenspeiles også dette.

På spørsmål om hva slags medier som informantene bruker mest og minst i forhold til norske medier og medier fra hjemlandet, oppga de fleste norske medier. Men utover i intervjuene kom det frem at medier fra deres hjemland ble brukt i stor grad av de fleste informantene, samt internasjonale kanaler. Ut i fra informantenes opplysninger er det viktig å kunne oppsøke kultur og underholdning fra hjemlandet via medier. Gjennom norske medier får de hovedsakelig med seg hva som skjer i Norge, mens de er nødt til å oppsøke andre medier for å få med seg hva som skjer i deres hjemland. I følge Georgiou (2010) viser det seg at til og med de med minimale språkkunnskaper om det dominerende språket i vertslandet, veksler mellom dominerende internasjonale og nasjonale kanaler, og lokale kanaler. Flere av informantene opplyser at de savner et mer tilrettelagt mediemarked i Norge, hvor alle kan bli inkludert, også de som ikke kan snakke norsk. De må også ha muligheten til å få med seg hva som skjer i Norge. Slik som Samira uttaler:

Men jeg håper at mediene vil utvide, at vi kan få medier som er mer konkrete. Eller bare ikke vestlige. Selv om vi nå har mange internasjonale medier. Men snart blir det flere nasjonaliteter. Og jeg tror også at somaliere er veldig, det er et veldig stort tall som bor i Norge. Og jeg håper at vi får medier som ser mer på Somalia. Som snakker somalisk, eller som snakker fra Somalia, og om hva som skjer i Norge.

Diasporamedier er en viktig arena hvor diasporamedlemmer kan representere dem selv og deres kultur og identitet, ettersom diasporaer ofte blir utelukket fra dominerende medier. I følge Georgiou og Silverstone (2007) blir diasporamedier produsert av diasporamedlemmer for å uttrykke og reflektere deres hverdagsliv som minoriteter, men også av dominerende kulturer som tilbyr en link mellom diasporamedlemmer og hjemlandet. For diasporaer handler det like mye om kunne få muligheten til å snakke eller kommunisere gjennom medier, som det å bli hørt (Georgiou & Silverstone, 2007). Diasporaminoriteter er produsenter, de er publikum og de er mottakere (Thussu, 2007).

Diasporaer og deres medier har slik sett en viktig rolle i utviklingen av motflyt og spredningen av medielandskap. Media utgjør et rammeverk for både inkludering og ekskludering, og de er på samme tid transnasjonale, nasjonale, regionale og lokale (Thussu, 2007). Innenfor det tamilske- og somaliske diasporamiljøet i Norge kommer det frem av intervjuene i denne studien at det kun er to tamilske nærradioer som kan gå under kategorien diasporamedier, og som blir produsert i Norge. Begge lokalradioene sender både via FM og nett. Thirukumar forteller riktignok at han har vært aktiv med filmproduksjon, hvor han sammen med andre tamiler har laget filmer som omhandler tokulturelle utfordringer, kulturelle vansker, og om første- og andregenerasjons og utfordringer i et annet land. Ingen av filmene ligger på nett, men tidligere ble de distribuert videre: *"Vi har levert til tv da, til europeiske sendinger. Som de låner, de låner våre prosjekter og viser de i Europa. Og tv-kanalen heter Deepam Tv, sånn tamilsk kanal som kjøres fra England"*. Det kommer også frem at nesten alle informantene er aktive mottakere av medieinnhold produsert i deres hjemland, eller fra andre diasporasamfunn rundt om i verden.

Slik det fremgår i dette kapitlet er informantene storkonsumenter av medieinnhold, og spesielt når det kommer til Internett og nyheter. I følge Berker og Levold (2007) har ny informasjons- og kommunikasjonsteknologi, og spesielt Internett, et potensial til å revolusjonere det vi anser som normalt hverdagsliv. Migranter som er medlemmer av fysisk spredte sosiale nettverk, kan utnytte dette potensialet til blant annet å opprettholde kontakt med familie og slektninger, samt å holde seg oppdatert om hva som skjer i hjemlandene. Berker og Levold (2007) bruker begrepet "tung internettbruk" for å beskrive grupper hvor Internett utgjør en stor del av hverdagslivet deres. Dette vises også gjennom informantene i denne studien, og hvor de fleste gir

uttrykk for at Internett er en viktig del av deres hverdagsliv. Gjennom informasjons- og kommunikasjonsteknologi får de innfridd deres behov som innebærer kontakt med familie og slektninger i hjemlandet og andre steder i verden, samt nyheter og oppdateringer fra hjemlandet.

4.3 Nyheter og behovet for oppdateringer fra hjemlandet

Videre i denne delen vil jeg fokusere på nyheter og informantenes nyhetsforbruk. I følge nyere forskning har personer med migrasjonsbakgrunn en tendens til å søke et bredt spekter av nyheter. Omfattende nyhets- og medieforbruk, et ønske om flere internasjonale nyheter enn det som finnes på de nasjonale tv-kanalene, og en kritisk holdning til nyhetene som finnes på de nasjonale tv-kanalene, er alle aspekter som karakteriserer personer med migrasjonsbakgrunn (Christiansen, 2004). Dette reflekteres også gjennom informantene i denne studien.

Alle informantene kunne fortelle at de følger aktivt med på nyheter, og de fleste opptil flere ganger om dagen. Årsakene til at alle informantene følger med på nyheter varierer: Fordi nyheter er viktig, for å kunne få med seg hva som skjer i verden, i deres hjemland og i lokalsamfunnet, samfunnsengasjement, spenning og at nyheter skaper samtaleemner. For Thirukumar ligger det i hans natur å følge med på nyheter. *"Det er engasjementet som gjør at jeg må, jeg må, ha liksom sånne oppdateringer for å, eller i forhold både meg selv og mine visjoner, og mine ambisjoner"*. Selv om de fleste av informantene følger med på og aktivt oppsøker nyheter fra hjemlandene, er ikke dette tilfelle for Tamilini. For henne er det kun aktuelt å følge med på tamilske nyheter dersom det tilfeldigvis skulle dukke opp:

Ja, hvis jeg ser det på norsk tv så følger jeg jo med. Men jeg oppsøker det vel egentlig ikke noe særlig utover det... Kanskje hvis det har vært litt skandaler og sånt, men det er ikke sånn at jeg aktivt søker etter tamilske nyheter. Det gjør jeg ikke. Men hvis jeg kommer over det, så leser jeg det.

Med unntak av Tamilini følger alle informantene med på både norske nyheter og nyheter fra hjemlandet, men via ulike kanaler og plattformer. Nyhetskanaler som brukes av informantene er Internett, papir- og nettavis (både norske, internasjonale og fra hjemlandene), radio, NRK, Tv2, Al Jazeera, BBC, CNN, TamilNet og SkySport.

Altså, vi har en del sånne faste nyhetssider da, med sånne tamilske nyheter. Også er jeg på VG, jeg er på Aftenposten og sånne generelle norske medier, for

å kunne oppdatere meg om hva som foregår og hva som er nyheter her, ikke sant... vi har et tamilnett, TamilNet, jeg vet ikke om du har sett det, det er veldig bra med medier. Så de dekker det nesten hver dag, med tamilske nyheter. - Thennan

Det blir også opplyst at flere tamilske nyhetskanaler sender fra Canada og USA.

I følge Christiansen (2004) er det å følge med på nyheter fra hjemlandet noe hun omtaler som en transnasjonal praksis, hvor hovedformålet er å opprettholde den virkelige eller antatte originale kulturen til migrantene. Castells (2009) ser på hvordan det globale påvirker det lokale, og omvendt. Selv om globale mediebedrifter kontrollerer store deler av produksjons- og distribusjonsprosesser, har de ikke monopol over markedet hvor de opererer. Det finnes ulike former for motflyt som har innvirkning på formene og strukturene hos de store medie-gigantene. Al Jazeera er et eksempel på hvordan ikke-vestlige medier kan utgjøre en dominerende plass på det globale mediemarkedet, og er en direkte konkurrent mot kanaler som CNN og BBC i Midtøsten og hos arabisk-talende populasjoner rundt om i verden. I følge Castells (2009) er stadig flere globale kommunikasjonssfærer under utvikling, og mange informasjonsnettverk som i utgangspunktet var lokale blir stadig mer globale i sin utbredelse.

Kun to informanter opplyser at de følger med på kveldsnyhetene på tv hver dag. Thirukumar spoler gjerne tilbake hvis han har gått glipp av nyhetene tidligere på kvelden. På spørsmålet om han følger med på faste tv-programmer svarte han:

Ja, spesielt på 21-nyhetene. Da er det litt fred og ro. Men nå er det jo sånn at man kan spole tilbake og se tilbake på 21-nyhetene. Jeg er kanskje ikke der akkurat der og da, 21, men jeg kan se det for det. Med nettet eller på tv'en.

Samtlige informanter mener at den norske mediedekningen av deres hjemland er dårlig og at det er umulig å få oppdateringer om hjemlandet via norske medier. De gangene det skjer så har det vært i sammenheng med krig og konflikter. Men selv da opplever de ofte liten eller ingen dekning. Samira forklarer det slik:

Vi får ikke nok, ikke alltid. Fordi de snakker ikke om Somalia. Og det reagerer jeg også på, fordi datteren min spurte meg en gang. Hun er jo alltid veldig nysgjerrig på nyheter. Og hun sier: Hvorfor snakker de ikke om det som vi andre somaliere snakker om? Om regjeringen og det som skjer. De snakker jo om andre land, men hvorfor ikke Somalia?.

I følge Christiansen og Sell (2000) anser mange etniske minoriteter seg som ekskludert fra flyten av nasjonale nyheter i deres samfunn. Dette kan skyldes ulike årsaker som for eksempel språk og utdanning. Det virker derimot som om de prøver å oppfylle denne mangelen ved å bruke mer tid på å oppsøke nyheter, samtidig som de velger å oppsøke andre nyhetskilder enn de som dominerer i deres nye vertsland. De søker etter informasjon og oppdateringer fra deres hjemland gjennom andre kanaler, ettersom nasjonale og lokale nyheter ikke innfrir diasporamedlemmers nyhetsbehov (Christiansen & Sell, 2000). Noe informantene i denne studien bekrefter. Thirukumar forklarer hvordan dette er tilfelle med Sri Lanka, og at det etter borgerkrigens slutt i 2009 har vært svært få saker om tamiler og Sri Lanka. Han slakter norske medier og mener de gir et helt annet bilde enn det han selv ser:

Det er langt vekk fra Norge. Det er ikke et naboland lenger, det er ikke Sverige, det er ikke Finland eller... De er ikke like bekymra, men hvis det skjer et eller annet i Russland så er de jo livredde. Men om Sri Lanka, om 100 mennesker dør i dag, det er bare et lite klipp, og that's it.

Flere informanter oppgir også at den norske mediedekningen er "typisk vesten", og er veldig lokalt forankret og har et for negativt fokus. Safar forteller at det har hendt at han har fått spørsmål om han er pirat når han har sagt at han kommer fra Somalia. Han mener at media ofte tar det "lille bildet" og bruker det om hele samfunnet generelt. Tamilini mener også at nyhetsformidlingen bærer preg av vesten:

Den er jo vestlig... ja, den er vestlig. Jeg var på et hotellrom i Polen for noen uker tilbake og da kom jeg over "Russia Today" som gir et helt annet perspektiv på verden enn det vi er vant til her i Norge. Da har du liksom den østlige fremstillingen av vesten da.

Informantene ble også spurt om de kunne fortelle litt om mediesituasjonen i hjemlandene deres og det kom frem at både Sri Lanka og Somalia har en ganske så annerledes mediesituasjon enn i Norge. Sensur og ytringsfrihet er noe alle informantene har noe å si om, men de føler riktignok ikke at dette går direkte ut over dem. Som nevnt innledningsvis så er dette ting som preger mediebildet både i Somalia og på Sri Lanka, men informantene har fortsatt tilgang på nyheter om situasjonen i hjemlandene. Dette får de som regel tilgang til gjennom internasjonale kanaler, og lokale kanaler som de kan oppsøke via nett. Riktignok føler alle informantene at de får innfridd deres mediebehov. Hovedårsaken til det kan sies å være Internett og satellitt, og hvordan tilgang på internasjonale og transnasjonale

kanaler har nyheter tilgjengelig på tvers av tid og rom (Christiansen, 2004). Gjennom informantene kommer det frem at det er tydelig at bruken av både norske og transnasjonale nyhetskanaler, samt nyhetskanaler fra hjemlandet er viktig, og at det finnes en balanse mellom de ulike kanalene som blir brukt.

4.4 Medievaner: Bruk av personlige medier

Som nevnt så har fremveksten av Internett ført til uklare grenser mellom hva som kan anses som massemedier og personlige medier. Vi står nå ovenfor et medielandskap hvor digitalisering har medført gråsoner mellom det personlige og det massemedierte. Lüders (2008) forklarer at personlige medier styres av private aktører, og hvor brukerne aktivt må fungere som både sendere og mottakere. Sosiale medier havner eksempelvis i en slik gråsoner ettersom de brukes både av institusjoner og private aktører. Jeg vil i denne studien se på sosiale medier som personlige medier.

Samtlige informanter opplyser som nevnt at de bruker Internett, og alle bruker også sosiale medier. Det kommer frem gjennom intervjuene at de yngre er mer aktive enn de eldre informantene. Som nevnt er årsakene til at informantene bruker Internett varierende. Sirkulasjonen av medieinnhold innenfor deltagende kulturer kan innfri ulike interesser hos deltagerne. Det kan være kulturelle, personlige, politiske og økonomiske interesser (Jenkins et al., 2013). Informantene i denne studien opplyser at de bruker Internett og sosiale medier for å kommunisere, mens andre oppgir at de hovedsakelig bruker Internett for å skaffe seg informasjon. Noen oppgir også underholdning som en viktig del av deres nettbruk. Safar bruker hovedsakelig Internett for å holde kontakt med familie og venner i Somalia: *"Det blir veldig viktig for meg. Som jeg nevnte tidligere, Internett blir som vann. Så viktig er det"*. For Tamilini er også Internett en viktig og stor del av hverdagen:

[...] Men jeg bruker mest Internett. Sånn som det har blitt så har jeg på en måte Internett... eller jeg er koblet til Internett hele tiden. Enten på dataen, eller på mobilen... og den har jeg jo med meg hele tiden. Så uansett hvor jeg... eller hvis jeg er på cafe, eller sitter på banen så hender det ofte at jeg sjekker mobilen og Facebook og sånn.

Fremveksten av det såkalte Web 2.0 viser i følge Oiarzabal og Alonso (2010) til at noe grunnleggende er i ferd med å skje i måten vi relaterer oss til nettet. Det har blitt spådd at 80% av innholdet på nett vil komme fra brukere selv og sosiale nettverk. Diasporaer vil i så måte spille en sentral rolle i denne prosessen, ettersom stadig flere immigrasjonsgenerasjoner allerede er en del av telekommunikasjonssystemer.

Når det kommer til sosiale medier har alle informantene profil på Facebook, og samtlige har også Skype. Flere informanter oppgir også ulike mobilapplikasjoner som et viktig kommunikasjonsverktøy. Blant annet nevnes Viber og WhatsApp, som begge er meldingstjenester. Youtube brukes også av flere informanter, og hovedsakelig for å se på underholdning og høre på musikk fra hjemlandet. Samira forteller at hun ofte kommer over Youtube-videoer på Facebook, og det hender også at hun deler videoer selv. Det er riktignok stor variasjon når det kommer til bruken og hvor aktive de ulike informantene er på sosiale medier. Noen er på Facebook flere ganger daglig, mens et par oppgir at de kun sjekker profilen sin et par ganger i uken. Både Facebook og Skype fungerer som et viktig kontaktsted mellom informantene og deres familie og slektninger som bor andre steder. Slik som Samira forklarer det:

Facebook bruker jeg for å få kontakt med familien min, eller venner som jeg, ja.. Og Skype for eksempel. Jeg har mange onkler som bor i Amerika, og masse slektninger i Canada og i Storbritannia. Og noen ganger snakker vi sammen en gang i uken på Skype.

Selv om Tamilini har Skype, er hun den eneste av informantene som ikke bruker det jevnlig. Thennan har på den andre siden et helt annet forhold til Skype:

Thennan: Men så bruker vi... vi familiemedlemmer vi snakker med hverandre... vi har jo for eksempel... Nå har vi jo, eller det (egen anm: Skype) blir jo nesten det samme som telefon og sånn ikke sant. Det er jo nesten gratis å ringe ikke sant. Så er det jo... verden er jo ikke så stor lenger.

Intervjuer: Ja, så dere bruker medier for å ha jevnlig kontakt?

Thennan: Ja, det gjør vi. Og så kan moren min vise hva hun driver med i hagen for eksempel.

I motsetning til de andre informantene bruker ikke Tamilini Internett og sosiale medier for å opprettholde kontakt med familie og slektninger utenfor Norge. Hun forklarer dette med at foreldrene hennes tar seg av den biten. Begge foreldrene har Facebook og et større nettverk bestående av tamiler enn det Tamilini har.

Informantene sier alle at de har et sosialt nettverk gjennom Facebook, men i ulik grad. Noen sier at de har veldig mange venner på Facebook, mens et par viste seg og ikke være så opptatt av dette. Samtlige informanter oppgir at de har både familie og venner på Facebook, både fra Norge og fra hjemlandet. Språket byr også på utfordringer for noen av informantene. Thirukumar oppgir at han ikke skriver på morsmålet sitt på Facebook, og at det er mer naturlig å ha kontakt med familie og venner som snakker morsmålet gjennom andre medier som for eksempel mail.

Salim og Thennan oppgir også at de bruker Internett og sosiale medier til organisasjonsarbeid og for å samarbeide med og ha kontakt med andre diasporanettverk og organisasjoner. Også her oppstår det en gråsoner hvor Internett brukes både til institusjonelt arbeid og fungerer som massemedier, samtidig som Internett blir brukt til privat kommunikasjon og er slik ikke-institusjonell (Lüders, 2008). I løpet av de to siste tiårene har det gjennom sosiale medier og Internett oppstått alternative systemer for sirkulasjon av medietekster. Mange diasporamedlemmer er engasjert i saker som omhandler menneskerettigheter og sosialt rettferd, og da mye på grunn av deres egen bakgrunn (Cohen, 1997). I følge Jenkins et al. (2013) blir det nye medielandsskapet nå karakterisert av en profilering av ulike grupper som produserer og sirkulerer innhold.

Thirukumar forteller at:

Også bruker vi aktivt medier. Ja, sånn for å skaffe informasjon... Så vi har aktiviteter for barn, unge, eldre. Og vi jobber veldig aktivt med politikk. Det vil si at vi tamiler ønsker en politisk løsning på øya der, så derfor er vi veldig aktive med det som vi kaller diaspora-tamiler. Det er ikke bare her i Norge, men også i andre land. Så vi har god kommunikasjon mellom dem [...] Så vi er veldig aktive når det kommer til bruk av media og vi har god kommunikasjon.

Kort oppsummert kommer det tydelige frem gjennom informantene at Internett og sosiale medier i stor grad blir brukt som personlige medier, og at de er viktige for å kunne holde kontakten med familie, venner og slektninger både i hjemlandene, men også andre steder i verden. De blir også brukt for å oppsøke og motta informasjon og underholdning.

4.5 Kjønn, generasjoner og mediebruk

Ulike mennesker bruker medier på forskjellige måter. Kjønn, alder, geografisk og kulturell tilhørighet, er noen faktorer som avgjør hva slags medier man velger. Aalberg og Elvestad (2012) mener at den nye medieteknologien, ulik tilgang til medier og bruken av medier, vil ha betydning for hvordan vi utvikler oss selv og for relasjonene våre til andre. Det at vi lever i en stadig mer globalisert verden gjør det interessant å se på hvordan medieforbruket er hos diasporamedlemmer. Under intervjuene kom det frem interessante funn når det kommer til hvordan mediebruken er innad i familiene til informantene. Mediebruken var veldig varierende blant annet når det kommer til alderen på de ulike familiemedlemmene, samtidig som det også var overraskende hvordan de fleste hadde et veldig aktiv mediebruk på tvers av de ulike generasjonene. De litt eldre informantene kunne fortelle at de til tider sliter med å holde seg oppdatert når det kommer til den nye teknologien og det at det hele tiden kommer noe nytt. For Thennan blir alle alternativene litt for mye til tider og han forteller om en venn som er mer ivrig når det kommer til bruken av Internett og sosiale medier:

Han driver og sender meg mail og plutselig sender han også til meg på Viber. Ikke sant. Også er det også Facebook. Så det er jo fire til sammen på fire forskjellige måter... og jeg synes at det bare blir dumt. Jeg kan jo ikke bruke alt på en gang... Men det du liker, det som er enkelt for deg, det er det du bruker ikke sant.

Dagens medieutvikling kan sies å påvirke hele generasjoner, og det har oppstått generasjonsforskjeller. Dette innebærer at "det er forskjeller mellom grupper som er født i én tidsperiode, sammenlignet med de som er født før og etter" (Aalberg & Elvestad, 2012, s. 116). Slike forskjeller kjennetegnes gjerne av hendelser eller trekk ved samfunnsutviklingen, noe vi ser i dagens mediehverdag som er helt annerledes enn den foregående generasjonen. Den nyeste generasjonen som vokser opp på 2000-tallet omtales gjerne som "generasjon.com" og multimedie- eller mediegenerasjonen (Seip Tønnesen 2007, Hagen og Wold 2009 i Aalberg & Elvestad, 2012, s. 117). For denne generasjonen er en verden uten Internett nærmest utenkelig, og de har gode kunnskaper om bruken av ulike medier.

Av de informantene som har barn kom det fram at barna er mest opptatt av norske medier og bruker veldig mye Internett. Selv om barna snakker morsmålet

deres har de problemer med å lese og skrive språket, og det er slik sett lettere for dem å følge med på norske medier. Slik som Samira forklarer det:

Og noen ganger når jeg er opptatt kan hun si: mamma du må komme, det er nyheter. Så hun er veldig opptatt av nyheter. Men hun følger ikke med på somaliske nyheter. Det blir litt vanskelig med språket. Og noen ganger når faren er her og hun spør hva de sier, så sier han at du som snakker somalisk må jo forstå. Hahaha.

Alle barna til informantene er født og oppvokst i Norge og de har et mer distansert forhold til foreldrenes hjemland, noe som også kommer frem gjennom deres medievaner. Medieforskeren Eva Bakøy har forsket på mediebruk hos diasporaer og i en av hennes studier blir det påpekt at programmer fra hjemlandet ofte blir brukt for å gi barna et innblikk i hjemlandskulturen (Bakøy, 2008). Hun viser også til studier av Gillespie (1995) og Tsagarousianou (2001), hvor det kommer frem at barn av førstegenerasjonsinnvandrere ofte har en negativ holdning til kulturelt innhold fra hjemlandet som foreldrene en gang bodde i. Bakøy (ibid) har også vært opptatt av kjønnsdimensjonen i sine studier, og hun har forsket på fjernsynsvaner hos kvinner med migrasjonsbakgrunn. Her fant hun store variasjoner, noe som vises gjennom hennes kategorisering av fjernsynsvaner: monokulturelle tv-vaner, hybride tv-vaner og kosmopolitiske tv-vaner. Hun fant at mens noen kvinner kun var opptatt av nyheter og underholdning fra hjemlandene, var det andre som ikke hadde interesse for dette og som kun fulgte med på norske kanaler (Bakøy, 2008).

At det finnes forskjeller når det kommer til kjønn og mediebruk, har lenge blitt anerkjent innen akademia. Det har riktignok skjedd en utvikling innenfor slike studier. Fokuset har i økt grad blitt rettet mot meningen bak disse forskjellene, og søken etter en forståelse for hvordan den sosiale konstruksjonen når det kommer til kjønn påvirker valg av medier, og omvendt. Slik som McQuail (2010) forklarer:

gendered audience experience is a complex outcome of a certain kind of media content, typical everyday routines and the wider structure of what may still be described as 'patriarchal society'- or a 'man's world' as far as power is concerned (McQuail, 2010, s. 433).

Mange studier innenfor media viser til at kjønnsforskjeller må knyttes til ulike preferanser og interesser når det kommer til medieinnhold. En studie av Anderson, Collins, Schmitt, og Jacobvitz (1996) avdekket at stressede kvinner så mer på underholdningsshow, men stressede menn så mer på action og mer voldelig

underholdning. Samtidig som de fant at dette også varierte mellom kjønnene. Så tross kjønnsforskjeller, finnes det også bevis på kjønn nødvendigvis ikke avgjør hva slags medier som brukes ut ifra tradisjonelle oppfatninger. Det er for eksempel ikke gitt at kvinner ikke ser sport eller actionfilmer på tv (McQuail, 2010). Begge informantene som har satellitt-TV, har også to tv-er. I begge tilfellene er fruene mest ivrige på å se på tamilsk tv, samtidig som både Thennan og Thirukumar også ser på sangkonkurranser og lignende sendt fra India. Slik som det kom frem i det ene intervjuet:

En del av de er jo såpeoperaer og serier og alt det der. Fruen ser på noen av de. Men jeg for min del, har ikke tid til noe av det. Men sangkonkurranser og alt det der, det er avslappende. Det ser vi begge to. Begge to har samme interesse der. Fotball ser ikke fruene på, så hu har en annen tv. Så hvis det går fotball så finner hun den. [...] det blir fred og ro hjemme på den måten.

Hjemme hos foreldrene til Tamilini er dette snudd litt på hodet, og moren har prøvd å ta kontroll:

Ja, det blir veldig mye tamilsk, og norsk også forsåvidt. Det er en god kombinasjon. Min mor liker jo veldig å se på norsk tv, mens min far liker å se på tamilsk tv. Så nå har de funnet en løsning... så vi har en dataskjerm... eller pappa har en dataskjerm i stua, så han kan skru på den når mamma vil se på norsk tv. Så da tar han på seg hodetelefonene sine .

Bakøy (2008) mener at årsakene til den varierende mediebruken blant kvinner med innvandringsbakgrunn kan relateres til ulike faktorer. For eksempel det at enkelte ikke kan norsk bra nok til å følge med på norske kanaler, og at hjemlandsmedier blir den lette utveien. På den andre siden kan de som kun følger med på norske medier ha et distansert forhold til medier hjemlandet, og muligheten for at personen faktisk aldri har brukt noe særlig medier i hjemlandet på grunn av situasjonen der. Samira har lenge prøvd å motarbeide mannen sin som alltid har ønsket seg satellitt-TV, slik at han kan følge med på somaliske nyheter og underholdning. Men hun forteller at det slaget dessverre er tapt, og at de til sommeren skal få seg satellitt-TV. Mens hun foretrekker norske medier, foretrekker han somaliske:

Mannen min ser mye på tv. Og på sånn annen tv, mye somalisk tv. Også besøker han mest nettsider som er skrevet på somalisk. Det er han opptatt av. I norske medier, så liker han bare å se på nyheter. Han liker ikke å lese på norsk, så sant det ikke er noe konkret som er interessant.

Slik det kommer frem av informantene varierer mediebruken mellom og innad i familiene. Mens to av de tamilske konene følger mest på tamilske kanaler, ser man at moren til Tamilini foretrekker norske kanaler og mannen hennes tamilske. Thennan og Thirukumar foretrekker norske kanaler, og Tamilini bruker kun norske kanaler. Mannen til Samira foretrekker somaliske medier, mens hun foretrekker norske. Barna til informantene er igjen også opptatt av norske medier. Det kommer også frem at både Thennan og Thirukumar slapper av med tamilske sangkonkurranser, noe som kan sies å være motstridende i forhold til Anderson et al. (1996) funn om at stressede menn gjerne ser på actionfilmer. Å trekke noen slutninger i forhold til kjønn og mediebruk hos diasporaer blir i dette tilfellet problematisk. Denne studien viser at det er stor variasjon når det kommer til mediebruk og medievaner hos informantene, og at de alle har ulike preferanser når det kommer til hjemlandsmedier og norske medier. Det er ingen som bruker kun hjemlandsmedier eller kun bruker norske medier. Et par informanter opplyser at de vet om flere innenfor deres miljøer, både det tamilske og somaliske, som kun forholder seg til hjemlandsmedier. Informantene mener at dette påvirker de på ulike måter. Blant annet sliter de mer med det norske språket, og de får ikke med seg hva som skjer i det norske samfunnet.

4.6 Diasporisk mediebruk

Medier er en viktig del av diasporamedlemmers hverdagsliv. Slik det kommer frem av informantene i denne studien bruker de aktivt medier for å holde seg oppdatert om både hva som skjer her i Norge og i deres hjemland. Videre bruker de aktivt medier for å opprettholde kontakt med venner, slektninger og familie i deres hjemland og andre steder i verden. Denne studien viser at mediebruken og medievanene varierer mellom de ulike informantene. Noen bruker hjemlandsmedier og transnasjonale medier i større grad enn andre, noen bruker mer internasjonale medier og noen bruker nesten bare norske medier. Alle informantene opplyser også at de bruker norske medier, og det finnes en balanse mellom bruken av norske medier og hjemlandsmedier. Mens noen er veldig aktive på Internett og sosiale medier, er det andre som ikke bruker det i like stor grad. De som bruker sosiale medier minst, er riktignok de som er mest opptatt av nyheter.

Generasjonsforskjeller viser seg også som en faktor når det kommer til mediebruk. Barna til informantene bruker hovedsakelig bare norske medier, og har

liten interesse for hjemlandsmedier. Den ene tamilske informanten som har bodd nesten hele livet sitt i Norge har også et mer distansert forhold til hjemlandet og dette gjenspeiles også gjennom mediebruken som hovedsakelig består av norske medier. Dette har også blitt påvist i Bakøy (2008) studier av medieforbruk blant innvandrere hvor hun påpeker at andregenerasjonsinnvandrere ofte har liten interesse for hjemlandsmedier. Hvilket språk man kommuniserer på gjennom medier viste seg også å være utfordrende for en av informantene. På Facebook skriver han alltid på norsk, og han velger derfor å kommunisere med familiemedlemmer på morsmålet via mail.

Samtlige av informantene mener at det norske mediemarkedet har for dårlig dekning av deres hjemland. Siden de fleste informantene synes det er viktig med oppdateringer fra deres hjemland må de bruke flere medier for å innfri deres behov. Dette innebærer lokale, nasjonale, internasjonale og globale medier. Som nevnt er dette i følge Christiansen (2004) en transnasjonal praksis hvor formålet er å opprettholde opprinnelig kultur. Gjennom informantene vises det at det er Internett og satellitt som i stor grad gjør dette mulig.

Denne studien viser også at informantenes mediebruk er en sammensetning av personlige medier og massemedier. Personlige medier brukes hovedsakelig til kommunikasjon med familie og slektninger, mens massemedier brukes til å oppsøke informasjon. Det finnes riktignok gråsoner når det kommer til bruken av medier, ettersom digitalisering og konvergens har skapt uklare grenser mellom hva som karakteriseres som personlige medier og hva som kan karakteriseres som massemedier (Lüders, 2008). Ny teknologi brukes nå til begge formål, noe som kommer frem gjennom denne studien. Facebook brukes for eksempel av flere informanter både til personlig kontakt, samt deling av nyheter og kulturelt innhold fra hjemlandet. Internett fremstår slik som en plattform for både massemedier og personlige medier, som brukes aktivt hos diasporamedlemmene i denne studien.

Sett i forhold til medieflyt viser informantenes mediebruk til at elektroniske massemedier bidrar til en flyt av medier inn til Norge. Dette er innhold som distribueres gjennom Internett og satellitt, og som tilrettelegger for at innhold fra det globale sør flyter til nord (Nederveen Pieterse, 2004). Blant annet er India en viktig bidragsyter når det kommer til spredning av kulturelle produkter, og som vises gjennom tamiler i denne studien ved at de oppsøker kulturelt innhold produsert i India. Det forekommer en geokulturell flyt hvor medier som er rettet mot spesifikke grupper spres rundt i hele verden. Både transnasjonal og geokulturell flyt er såkalt

diasporisk medieflyt og representer en motflyt mot det dominerende, mens de samtidig er et supplement til og sameksisterer med andre former for flyt (Thusu, 2007). Dette vises også gjennom informantenes bruk av norske medier. Videre fremkommer det også i denne studien at spredningen av medieinnhold er noe som foregår innad i diasporamiljøer, for eksempel gjennom private grupper på Facebook for tamiler eller somaliere i Trondheim eller Oslo. Gjennom Internett og personlige medier er det i større grad en flyt av innhold og informasjon ut av Norge. De fleste av informantene har familie og slektninger spredt rundt i hele verden, og slik blir personlige medier et kontaktpunkt mellom diasporanettverk (Devereux, 2007). En medieflyt ut av Norge ser man også gjennom tamilske nærradioer som sender via nett.

Det som denne studien har vist så langt er at det ikke finnes et fast mediebruksmønster som kan sies å gjelde en hel diasporagruppe. Det som er tydelig er at diasporagrupper bruker medier til ulike formål og at deres bakgrunn eller opphav ligger til grunn for mye av mediebruken. Gjennom medier er de kontinuerlig i kontakt med den verden de en gang forlot, og hvilke medier de bruker er også knyttet til deres bakgrunn og opprinnelse. Dette vises blant annet gjennom bruken av hjemlandsmedier. De fleste av informantene kan sies å ha et diasporisk medieforbruk som bygger på forholdet til deres kultur og identitet og behovet for å kunne følge med på hva som skjer i hjemlandene.

Som det har kommet frem er det tydelige forskjeller når det kommer til mediebruk og medievaner. For å tydeliggjøre dette har jeg ut i fra informantenes opplysninger valgt å kategorisere mediebruken i fire ulike kategorier, ut i fra hva slags medier de bruker og med hvilke formål. Nok en gang må det påpekes at alle informantene bruker norske medier, men det som skiller informantene er i hvor stor grad norske medier blir brukt. Kategoriene er følgende:

- 1) Den diasporiske mediebrukeren
 - 2) Den internasjonale mediebrukeren
 - 3) Den allsidige mediebrukeren
 - 4) Den "norske" mediebrukeren
- Hos *den diasporiske mediebrukeren* fremkommer det at personlige medier i stor grad brukes for å opprettholde kontakt med familie og slektninger rundt om i verden. Personlige medier brukes også som verktøy for organisasjonsarbeid knyttet til diasporamiljøet og andre diasporanettverk.

Massemedier via satellitt og Internett brukes for å oppsøke informasjon, kultur og underholdning fra hjemlandet. Transnasjonale medier utgjør en stor del av mediebruken.

- *Den internasjonale mediebrukeren* bruker i stor grad internasjonale og transnasjonale massemedier som Al Jazeera og BBC. Personlige medier brukes til å opprettholde kontakt med familie og venner, men det fremkommer i denne studien at de brukes i mindre grad for å opprettholde opprinnelig kultur og identitet. Dette er noe som i større grad skjer i det lokale diaspormiljøet.
- *Den allsidige mediebrukeren* bruker i størst grad norske massemedier, men oppsøker også elektroniske massemedier fra hjemlandet. Personlige medier brukes for å opprettholde kontakt med familie og slektninger, men i mindre grad enn den diasporiske mediebrukeren.
- *Den "norske" mediebrukeren* bruker hovedsakelig bare norske medier og oppsøker ikke kulturelt stoff eller nyheter fra hjemlandet. Personlige medier brukes i veldig liten grad til å opprettholde kontakt med familie og slektninger. I følge Bakøy (2008) teorier kan mange andregenerasjonsinnvandrere plasseres i denne kategorien.

Funn i denne studien viser at to av de tamilske informantene kan plasseres i kategorien diasporiske mediebrukere. Samtidig fremgår det også at en tamilsk informant er en typisk norsk mediebruker. To somaliere i denne studien fremstår som internasjonale mediebrukere, og en som mer allsidig mediebruker. Her kan det tenkes at botid i Norge kan være en faktor. Den allsidige mediebrukeren har bodd i Norge i over 20 år og det kan tenkes at forholdet til norske medier er noe annerledes enn for de to andre som kun har vært i her fire år. En annen faktor som kan tenkes å være avgjørende for bruken av hjemlandsmedier er kulturproduksjonen og medietilbudene i hjemlandene. Innledningsvis i denne studien kom det frem at mediesituasjonen i Somalia og på Sri Lanka gjerne har vært underutviklede og preget av statlig kontroll. Mens tamiler har stor tilgang på tamilsk kulturelt innhold produsert i India og informasjon produsert av diasporamedier rundt om i verden, er ikke dette tilfelle for Somalia. Bakøy (2008) viser også til at mange somaliere har et mer distansert forhold

til somaliske medier, ettersom de ikke hadde noe aktivt forhold til medier den tiden de bodde i Somalia.

Kort oppsummert er det tydelig at diasporamedlemmers mediebruk er knyttet til deres opprinnelige hjemland, og at både personlige medier og massemedier brukes aktivt for å opprettholde kontakt og tilnærme seg informasjon fra hjemlandene. Samtidig fremgår det som viktig å holde seg oppdatert om hva som foregår i det norske samfunnet og norske medier blir derfor også brukt av samtlige informanter. Videre varierer også mediebruken mellom informantene, men det vises også til at mediebruken varierer mellom diasporagruppene.

5 Medier og tilhørighet

Som nevnt innledningsvis har moderne informasjons- og kommunikasjonsteknologi medført mange nye muligheter, og man har i større grad enn før tilgang på informasjon og muligheten for å opprettholde kontakt med andre, uavhengig av hvor man befinner seg. Teknologier som vi nærmest tar for gitt i dag, har blitt viktige kontaktsteder for spredte diasporasamfunn rundt om i verden (Appadurai, 1996). I dette kapitlet vil jeg ta videre funnene fra kapitel fire og jeg vil se nærmere på diasporisk mediebruk. Det har kommet frem av informantene i denne studien at medier bidrar til mer kontakt, men hva har dette å si for familie, slektninger og venner som er spredt rundt i verden? Stimulerer medier til økt integrering for diasporamedlemmer i det nye vertslandet, eller blir medier brukt som et verktøy for å opprettholde opprinnelig kultur og identitet? Og hvordan har det nye medielandskapet påvirket informantene i denne studien? Dette er spørsmål jeg vil ta med videre for å undersøke studiens andre problemstilling: *Hva slags betydning har medievanene og mediebruken til tamiler og somaliere i Norge i forhold til kulturell vedlikeholdelse og felles samhörighet?*

5.1 Betydningen av medier i "spredte samfunn"

Begrepet diaspora refererer som nevnt innledningsvis til ulike samfunn som er spredt rundt om i verden og som er bosatt utenfor deres opprinnelige hjemland (Devereux, 2007). Diasporaer har ofte blitt omtalt som desentraliserte "nasjoner", ettersom diasporaer eksisterer i små grupper innenfor land og på tvers av kontinenter. Moderne immigrasjon er noe som forekommer i det såkalte informasjonssamfunnet, men informasjonssamfunnet og immigrasjon er to virkeligheter som i liten grad har blitt kombinert (Oiarzabal & Alonso, 2010). Immigrasjon i dagens samfunn innebærer et nytt forhold mellom både vertsamfunn og opprinnelsessamfunn, hvor ny teknologi, og spesielt Internett, spiller en avgjørende rolle. For mange migranter er Internett hovedkilden til informasjon om deres nye vertsland, gjerne før den fysiske ankomsten, samtidig som Internett fungerer som en link tilbake til deres hjemland. "Cyberspace" har også blitt et virtuelt hjem for spredte samfunn på tvers av kloden. "It is a new space of hopes, desires, dreams, frustrations, and beginnings" (Oiarzabal & Alonso, 2010, s. 2). Samtlige informanter forteller at de har slektninger og familie

spredt rundt i hele verden og at Internett og kommunikasjonsteknologi er viktig for å kunne opprettholde kontakt. Thennan forklarer at:

Og det er sånn det har blitt med media, det er helt fantastisk. Også legger vi ut på Facebook eller på nettet, eller sender mail med bilde og sånne forklaringer. Så vi har hjemme... når jeg har tid, og sitter i ro... så leser den jeg på den (egen anm: mobilen) og så har man kontakt.

Virkeligheten for immigranter har forandret seg ettersom betydningen av tid og sted har blitt mindre viktig grunnet ny teknologi. Slik Inda og Rosaldo (2002) forklarer "as the meaning of place changes, the meaning of living in a place, separated from the original one, is changing for immigrants as well" (Inda og Rosaldo i Oiarzabal & Alonso, 2010, s. 26). En av de tamilske informantene forteller at tamiler har god kontakt dem i mellom, også utenfor Norges grenser. *"Vi har... Folk bor i Canada, der er det ganske mange tamiler. England, Nederland, Tyskland, Frankrike, alle de landene, Spania, og det er en stor del. Ja, og alle steder... tamiler er veldig spredt"*.- Thennan. Flere har også funnet igjen slektninger og familiemedlemmer via Internett, men én nevnte også at han fint visste hvor han hadde familien sin. På spørsmålet om informantene har funnet igjen familie og slektninger via nett svarte Safar: *"Nei, det kan jeg ikke si. Jeg vet da hvor familien min er og hvor de bor nå. Så nei, det har jeg ikke"*. For Thennan er dette annerledes:

Eh, ja, eller altså gjennom Facebook og sånn så har jeg jo funnet igjen folk, hvis du for eksempel legger de til der. Så kommer det etterhvert at du finner fram til andre slektninger som bor i... ja kusiner og sånn som bor i Canada.. Men gjennom dem så vet vi jo hva som de driver med. Om han har fått unger eller driver med... hvis han for eksempel har party hjemme eller... ja, ikke sant. Ja, alt hva som skjer det kommer jo der.

Det kommer også frem hos noen av informantene at det ikke er noen vanskelig sak å finne tilbake til slektninger lenger, siden de finner igjen bekjente via andre som de er venn med på sosiale medier. Spredbare medier fungerer som utvidede kontaktpunkter mellom land og mellom samfunn. Videre skaper de også en arena for sammensmelting av kulturelt materiale ved at kultur utveksles på tvers av landegrenser som en følge av globalisering (Pratt, 1991). Det skjer en prosess av både lokalisering og globalisering gjennom deltagende kulturer, og også gjennom immigrasjonsbevegelser. En slik globalisering er i følge Thussu (2007) stadig mer sentralt innen spredningen av vestlig medieflyt, og hvor det foregår en global

lokalisering. Thennan nevner at tamiler blant annet har egne tamilske webportaler og nyhetskanaler, samt hjemlands-tv, eller kanaler som sender fra India. Med tanke på at flere informanter har satellitt- tv og aktivt oppsøker hjemlandsmedier på nett, så kan det argumenteres for at budskap og medieinnhold spres inn til Norge, men ikke fysiske medier i seg selv, som for eksempel avis. Men dette er igjen noe informantene har tilgang til på nett.

Alt.. til og med tv-programmer, det å se på tv, det går jo på nettet da ikke sant. Den som... man kjøper en sånn boks, en sånn IP-adapter, eller boks. Også har du alt... ja, alt er åpent for deg. - Thirukumar

Betydningen av medier i forhold til spredte samfunn er slik det fremkommer i dette kapitlet viktig for utveksling av kulturelt innhold, og medier kan fungere som en kulturell link mellom diasporamiljøer. Internett og sosiale medier gjør det også mulig å finne igjen familie og slektninger. Interaksjon mellom mennesker i dagens samfunn foregår med en økt intensitet enn hva som var tilfelle før. I følge Appadurai (1996) har vi gått i en ny tilstand av nabolag, eller "neighborliness", selv med de som befinner seg langt borte fra oss selv (Appadurai, 1996, s. 29). I følge McLuhan (1989) har det oppstått globale landsbyer som en følge av den nye medieteknologien og hvor elektronisk kommunikasjon reduserer betydningen av avstand (McLuhan & Powers, 1989). Globale landsbyer illustrerer også hvordan ny teknologi muliggjør levende kontakt mellom individer, uavhengig av hvor i verden man befinner seg. I følge Meyrowitz (1985) må vi påminnes at media skaper samfunn uten noen form for tilhørighet når vi skal snakke om globale landsbyer. Han mener også at alle nye medier har endret måten informasjon forflytter seg på, og at man gjennom mediebruk kan være på steder uten å være tilstede fysisk, for eksempel gjennom fjernsyn (Meyrowitz i Aalberg & Elvestad, 2012).

Informantene i denne studien viser at samtidig som de i stor grad bruker transnasjonale medier og hjemlandsmedier, er også bruken av norske medier stor. Selv om det er viktig å opprettholde en tilknytning til hjemlandet, fremgår det som minst like viktig å opprette en tilknytning til det nye vertslandet. Slik det fremkommer av informantene kan ikke ideen om "stedløshet" sies å være dekkende, men at det er mer hensiktsmessig å snakke om en tilhørighet til både vertslandet og hjemlandet. I følge Elvestad (2008) trenger ikke bruk av ny medieteknologi å bety at stedstilknytningen svekkes, men at det kan like mye handle om at stedstilknytningen

får nye former og nye medier og utformes i. Men hvordan er det med medier i forhold til det nye vertslandet? Kan det tenkes at medier bidrar til integrering i det norske samfunnet?

5.2 Diasporaer og integrering

Massekommunikasjon som en prosess har ofte blitt sett på som overveiende individualistisk, upersonlig og isolerende, som har ført til en lavere følelse av tilhørighet i samfunnet. I senere tid og med den økte spredningen av medier, har fokus blitt rettet mot mediers kapasitet til blant annet å integrere immigranter i dere nye vertsland ved å tilby et felles sett med verdier, ideer og informasjon, samt mediers kapasitet til å forme identiteter (McQuail, 2010). Prinsipielt sett har massemedier både muligheten til å tilrettelegge for integrering, samtidig som de kan føre til økt fragmentering.

5.2.1 Integrering av tamiler og somaliere i Norge

Integrering er et omdiskutert tema i Norge, og brukes ofte i diskusjoner om hvorvidt innvandrere er godt nok integrert eller ikke. Spørsmålet en kan stille er hva som da menes med godt integrering? Ifølge Regjeringen handler integrering blant annet om kvalifisering, utdanning, arbeid, levekår og sosial mobilitet. Det handler også om deltagelse i sivilsamfunn og tilhørighet, respekt for forskjeller og lojalitet til felles verdier (NOU 2011:14, 2011).

Engebriksen og Fuglerud (2009) har forsket på tilpasningsprosesser blant somaliere og tamiler i Norge. De mener at det er viktig å ta i betraktning at det finnes ulike måter å være integrert på og at ulike grupper innvandrere kan ha ulike forutsetninger for å kunne møte den norske oppfatningen om hva det vil si å være integrert. De påpeker også at "innvandrere som kommer til Norge ikke er "ikke-integrerte", de er integrert på andre måter, i noe annet" (Engebriksen & Fuglerud, 2009, s. 13). Den tamilske og somaliske minoriteten i Norge har videre ulik modningsgrad, som referer til botid. Mens tamiler har lang botid i Norge og vet hva de kan forvente av det norske samfunnet, har ikke somaliere kommet dit enda. Kultur er et annet aspekt som står sentralt innen integreringsdebatter, men kultur er et omstridt begrep ettersom folk rundt i verden ofte har ulik oppfatninger og forståelser for omverdenen. Slik oppstår det bruddflater når minoritetsmiljøer møter nye

omgivelser (Engebrigtsen & Fuglerud, 2009). For diasporagrupper blir det like viktig å opprettholde deres opprinnelige kultur, som å tilpasse seg den nye.

Gjennom intervjuene i denne studien kom det frem at med unntak av Tamilini, anser alle informantene det som viktig å opprettholde deres opprinnelige kultur, samtidig som de også tar del i det norske samfunnet. For Thirukumar er integrering og inkludering en gjensidig prosess. Han mener det handler om deltagelse og om å gjøre ting slik at andre aksepterer. Salim forklarer at: *"somalisk kultur er veldig viktig å ha her i Norge også, men mange tenker kanskje på vår kultur som ikke god. Men begge kulturene må samarbeide, og vi må ta med begge to"*. Det som i følge Engebrigtsen og Fuglerud (2009) gjerne glemmes, er årsakene for at enkelte blir bedre integrert enn andre. Det å være innvandrere er en status som tilsier at man har opprinnelse fra et annet land enn der vedkommende bor. Dette innebærer ofte at man har sine næreste og viktigste relasjoner til mennesker, steder og historier langt borte.

Å være innvandrere trenger ikke betyr at man tar med seg sin egen kultur og lever ut denne resten av livet, upåvirket av andre omgivelser; det betyr at avstand- og noen ganger savn, forpliktelse og skyldfølelse som følge av denne avstanden- i større eller mindre grad inngår som en del av de relasjoner som bestemmer hvem man selv er (Engebrigtsen & Fuglerud, 2009, s. 33).

Selv om mange av informantene har bodd lenge i Norge, anser de ikke seg selv som helt norske. På spørsmål om hvordan informantene oppfatter dem selv hadde mange problemer med å svare. Tamilini var den som var klarest i sin tale, og svarte konsekvent at hun er norsk. Hun har riktignok reflektert rundt det med selvoppfattelse blant innvandrere.

Det blir vel en sånn felles greie, eller når man har en felles tilhørighet til et sted så blir det nok viktig å opprettholde dette. Jeg for eksempel, jeg har jo bodd nesten hele livet mitt i Norge, og jeg ser på meg selv som norsk. Hvis jeg... eller hvis jeg plutselig måtte flytte til et helt annet land, så vil jeg tro... eller jeg vet at Norge fortsatt ville vært en viktig del av livet mitt. Man glemmer vel aldri hvor man kommer fra?

Thennan mener at selv om de bor i Norge, så vil de alltid ha et hjemland.

[...] Men ja, samtidig har du røtter. Det er røttene mine, de er fra Sri Lanka, og jeg har en identitet, og oppvekst og familiebakgrunn, og kulturell bakgrunn, og det har jeg fra Sri Lanka. Men jeg har jo vært her halvparten av livet mitt, i det

norske samfunnet, og hatt et norsk liv. Men fortsatt blir det fokusert på hvor jeg kommer fra.

For Salim som bare har bodd i Norge i fire år, er det viktig at han kan ta del i det norske samfunnet og bli en del av det. Han ser på seg selv som både norsk og somalier: *"Fordi begge deler er veldig viktig for meg og jeg kommer jo fra Somalia... Og nå skal jeg bli norsk, og jeg skal prøve mitt beste. Jeg vil gjøre det beste både for Norge og mitt opprinnelige land"*. Gjennom informantene i denne studien er det lite som indikerer at de ikke er opptatt av lokalsamfunnet og tilpasning. Snarere tvert i mot. Flere av informantene jobber aktivt i organisasjoner som jobber med mangfold, inkludering og integrering. Å bekrefte deres hjemlandsidentitet og det å snakke om å returnere til hjemlandet, trenger riktignok ikke antyde at diasporaer ikke setter pris på eller omfavner deres nye land og samfunn. Det trenger heller ikke bety at de ikke vil integreres i det samfunnet hvor de har bosatt seg (Oiarzabal & Alonso, 2010).

5.2.2 Medier og integrering

Det kom også frem under intervjuene at medier er en viktig del av den norske hverdagen og som en del av integreringen. Man hadde ikke bare blitt distansert fra hjemlandet uten tilgang på medier, men også i det nye vertslandet.

Ja, hvis du bor i andre land, eller hvis du bor her i Norge, uansett er media viktig. Både for innvandrere og de bringer folk sammen. Jeg tror media har en veldig god måte for folk å integrere og kommunisere med hverandre. - Salim

En informant opplyser også at norske medier er en veldig viktig del av læringsprosessen for nye borgere. Slik som Thirukumar forklarer:

Bare du er opptatt av hvor du er. Det er viktig. Nesten like viktig som å spise tre ganger om dagen. Det synes jeg så absolutt er viktig og det er derfor jeg anbefaler andre nye flyktninger og andre som kommer til Norge, å lære om norsk kultur, og lære om norske lover og samfunnskunnskap også videre. Da lager du en mykere overgang til det nye landet.

Thirukumar forteller også at samtidig som mediebruk spiller en viktig rolle for integrering, kan også medier gjøre integrering problematisk for mange innvandrere. Han tenker spesielt på hvordan medier og integreringsdebatter fremstiller innvandrere og hvordan dette ofte skaper negative holdninger hos den norske befolkningen.

[...] og de har hørt eller blitt påvirket, eller skada av media. Deres tilnærming og kontaktmåte, det er avhengig av hvilket inntrykk de har om innvandrerne og om tamilene. Det handler om to ting. Hvem jeg er, jo tamil. Eller de som kan det, de ser at jeg er tamil. Men de som ikke kan det, for dem er alle innvandrere. Så er det mediepåvirkning i forhold til det og tilnærmingen som kommer til meg.

I følge (Oiarzabal & Alonso, 2010) kan integrering bli lettere for diasporaer når de har mulighet til å uttrykke deres hybride identitet kollektivt. Internett tilbyr viktige muligheter for å skape en følelse av identitet og solidaritet rundt en delt kulturell arv og diasporisk samhørighet. Regjeringer har ofte vært motstandere av utviklingen av diasporamedier, og de har ansett slike medier som en hindring for immigranter når det kommer til integrering i vertslandet (Karim, 2003). De glemmer riktignok å ta hensyn til diasporaers naturlige spredning og deres medielandskap, ettersom globalisering og teknologisk utvikling gjør det umulig å innhegne minoritetsgrupper innenfor landegrensene: "diasporic media using satellittes and Internet connections are piggybacking on the structures established and maintained by governments and corporations" (Karim, 2003, s. 16).

Appadurai (1996) mener at dette er for mange nasjoner like truende som amerikanisering av den dominerende kulturen. Eksempler å nevne her er 'japanisering' i Korea, 'vietnamisering' i Kambodsja og 'indianisering' på Sri Lanka. Det vil alltid eksistere en frykt for at nasjoner skal bli utsatt for en kulturell absorbering av større og dominerende statsformer (Appadurai, 1996, s. 32). Selv om Norge gjerne omtales som et multikulturelt samfunn på grunn av den markante økningen av innvandring og at dette også påvirker medielandskapet (Godzimirski, 2011), kan man lite trolig snakke om en 'tamilisering', eller 'somalisering' i Norge. (I Norge har det riktignok vært store debatter rundt islamisering av Norge). For de fleste informantene er deres opprinnelige kultur fortsatt en viktig del av deres hverdag her i Norge, noe som gjenspeiles gjennom deres medieforbruk, men de bruker også i stor grad norske medier. Og igjen, hva er egentlig kultur og kan man egentlig snakke om amerikanisering?

I følge Castells (2009) så er ikke amerikansk kultur ensbetydende med global kultur. Næss (2005) påpeker ironien ved å snakke om Amerika som en dominerende kultur, ettersom landet i seg selv byr på stor kulturell kompleksitet bestående av 295 millioner mennesker fra alle verdens land, kulturer, språk og miljøer. Det at vi lever i

en globalisert verden betyr i følge Hylland Eriksen (1998) "at vi ikke blir like alle sammen, men at vi blir forskjellige på andre måter enn tidligere" (Eriksen & Frøshaug, 1998, s. 406). Dette er noe som også vises gjennom informantene i denne studien, og ved at de alle har ulike medievaner, ulike forhold til hjemlandene og ulike forhold til deres vertsland. Appadurai (1996) påpeker at globalisering ikke kan sammenlignes med kulturell homogenisering eller amerikanisering. Kultur må sees som en dimensjon som omfavner forskjeller.

5.3 Flere medier, mer kontakt?

Informantene i denne studien har bodd i Norge mellom fire og 27 år, og nesten alle mener det hadde vært vanskelig å bo her dersom de ikke hadde hatt muligheten til å ha kontakt med hjemlandene. En av informantene nevner riktignok at dette er en vanesak, men at teknologi gjør ting betraktelig mye lettere. Thennan forteller at *"hvis du har en boks eller en skjerm så er verden åpen for deg. Så du kan hente hva som helst. Ja, og ha kontakt med hvem som helst"*. Mennesker og grupper tilnærmer seg teknologi etter deres behov og interesser, noe som også påvirker og fører til forandringer i hverdagslivet. Ny informasjon- og kommunikasjonsteknologi har ført til økt kapasitet for å bearbeide informasjon, økt kapasitet for interaksjon mellom mennesker og økt kapasitet når det kommer til fleksibilitet i forhold til tilstedeværelse (Oiarzabal & Alonso, 2010).

To av informantene har ikke vært i hjemlandet siden de kom til Norge for fire år siden, de andre har vært i sine hjemland et par ganger. En av informantene har vært flere ganger i Canada for å besøke familie som bor der. Spesielt så forklarer informantene fra Sri Lanka at det har vært vanskelig å reise tilbake på grunn av den politiske situasjonen.

Jeg savner det stedet jeg kommer fra. Men nei, det er en del ting som gjør at vi ikke kan reise, jeg føler ikke at det er trygt. Altså, det var jo en grunn til at vi kom hit... Vi er ikke sånne økonomiske flyktninger [...] Og hvorfor måtte jeg flytte fra et paradisi som nordmenn eller alle kaller det? Ikke sant, det er elendig. - Thennan

Appadurai (1996) påpeker behovet for å fokusere den kulturelle dynamikken i forhold til deterritorialisering. Det at samholdet mellom mennesker, velstand og territorier

oppløses, legger til grunn for en kulturell reproduksjon. Gjennom medieplattformer har diasporasamfunn nå fått muligheten til å koble sammen den gamle verdenen med den nye. På spørsmål om hvordan hverdagen i Norge hadde vært uten medier hadde de fleste informantene mye å si. Tamilini tenker spesielt på foreldrene hennes og forklarer:

Nei, det hadde vel vært veldig mye telefon da. Det var vel sånn det fungerte før. Men jeg tror nok det... eller jeg vet jo det at det er mange tamiler som... ja, uten sosiale medier og Internett da, ja så hadde jo deres kontakt med familie og deres hjemland vært helt annerledes. Det hadde nok vært mye vanskeligere å opprettholde den kulturelle identiteten, eller deres opprinnelse... som er veldig viktig for mange tamiler.

De informantene som har vært her i over tjue år har virkelig opplevd hva medier har å si for kontakten med hjemlandet.

Jeg bodde i Norge da det ikke eksisterte. Jeg bodde i Norge da jeg ikke kunne snakke med familien min. Jeg husker at da jeg kom hit til Norge i 1992, og bodde på asylmottak [...] Og første gangen jeg snakket med moren min var i 1995. Ser du? Det var ikke artig. - Samira

Hun forklarer videre at det både var tungvint og svært kostbart å ringe hjem til Somalia. Hun måtte gå til et telefonsenter hvor hun kunne kjøpe ringeminutter. Den første telefonsamtalen hennes hjem til Somalia kostet henne 1400 kroner. Samira mener at de som kommer til Norge nå er heldige siden de har tilgang på nett og mobiltelefoner. Nå er det både billig og enkelt og holde kontakten. Dette er noe Thirukumar også mener er avgjørende for å kunne opprettholde den "nærheten" til hans hjemland. *"Å herregud, ja. Og bare mediekostnader, telefonregninga mi for 10 år siden, det var 19 kroner per minutt for å ringe til Sri Lanka, og i dag er 90 (egen anm: øre), eller 1.60. Så tenk på det"*. Thennan forteller også hvor viktig det var for han å kunne holde seg oppdatert om hva skjedde på Sri Lanka da han kom til Norge, men han følte at dette var vanskelig på grunn av liten tilgang på informasjon. Sammen med andre tamiler opprettet de en "opplysningstelefon":

Du kunne ringe til et nummer så fikk du dagens nyheter... vi leste inn hver kveld, vi fikk tilsendt noen faks. Faksen fungerte jo i gamle dager, skjønner du. Så noen hadde jo faksmaskin, og de sendte fakser til oss. Da leste vi opp nyhetene og tok det opp på talemaskinen. Så alle folk, da mennene kom hjem fra skolen eller fra jobben, de ringte til det nummeret og hørte [...] Det begynte

med 50 stykker maks, det økte til tusen, økte til 2000. Og det var nesten hver dag at det var så mye trafikk og du måtte ha flere linjer for å kunne høre på det.

Selv om medietekster blir utvekslet mellom spredte samfunn i mange land rundt om i verden, finnes det også mange land som ennå ikke har muligheten til å delta i denne utvekslingen. Dette ser vi spesielt i det "globale sør", som i store deler av Afrika, samt deler av Latin Amerika og Asia (Jenkins et al., 2013) Ut i fra det informantene forteller virker det som om alle har tilgang på medier, både informantene her og deres familier og slektninger i hjemlandet og andre steder i verden. Riktignok så forklarer Safar at det fortsatt er mange i Somalia som ikke har tilgang på Internett og kommunikasjonsteknologi. Han forklarer:

Du vet at folk er forskjellige, noen bor for eksempel i byene, og du vet, de har jo mulighet til å bruke det. Men så kan jeg også fortelle at det finnes så mange andre som ikke har det. For eksempel mennesker som ikke har mulighet til å bruke Internett og slike ting... de har det ikke.

Videre forklarer også Safar at det siste han fikk vite fra Somalia var at terroristgruppen Al Shabaab har tvunget mobiloperatører til å stenge av mobilnettet i visse områder slik at man ikke har tilgang til Internett via mobiltelefoner. På Sri Lanka er i følge Thirukumar teknologien utbredt og han sier han er overrasket over at alle har mobiltelefon. I følge Castells (2007) har blant annet mobile teleoperatører skapt en ny verden for immigranter, hvor kommunikasjon blir "the closest thing of being together", noe som vises gjennom informantene i denne studien og hvordan de kan ha kontinuerlig kontakt med familie og venner som er spredt rundt i hele verden.

5.4 Diasporasfærer, håp og nostalgi

Videre i denne delen vil jeg se nærmere på Appadurai's (1996) begrep om diasporasfærer og hvorvidt det kan reflekteres i den tamilske og somaliske diasporaen i Trondheim og Oslo. Oiarzabal og Alonso (2010) mener at noen av de viktigste innvirkningene man ser gjennom den økte medieflyten, er de nye mulighetene for å koble sammen liv 'her' og 'der'. Det de har sett gjennom studier er at familierelasjoner har blitt forsterket og at det har blitt mulig med "transnasjonale familier". Videre argumenterer de for at det har oppstått en digital diaspora hvor samfunn kan eksistere

både i det lokale samfunnet, men også gjennom nett eller i "cyberspace", eller gjennom kontakten de har via Internett (Oiarzabal & Alonso, 2010).

Et av spørsmålene i intervjuene omhandlet informantenes omgangskrets. De fleste informantene forklarte at de hadde en ganske så blandet omgangskrets bestående av mennesker fra ulike land og kulturer. Etter videre refleksjoner kom det riktignok frem at størstedelen av deres omgangskrets bestod av tamiler eller somaliere, eller andre innvandrere. Felles tilhørighet er også noe som kommer til syne hos informantene. Både tamiler og somaliere har et veldig aktivt nettverk i Norge og de har egne organisasjoner både i Trondheim og Oslo. Ut ifra informantenes opplysninger er dette en viktig del av hverdagslivet her i Norge. De arrangerer blant annet kulturkvelder og har egne sportsarrangementer.

Thirukumar forklarer: *"Ja, det er veldig viktig. At vi kan ha en tamilsk kveld, med kultur og identitet, samtidig som vi har full respekt for inkludering og integrering. Fordi man lever ikke alene i samfunnet, man lever i et felleskap"*. Her er riktignok Tamilini igjen den som skiller seg ut fra resten av informantene. På spørsmål om hun pleier å delta på tamilske kulturelle kvelder svarte hun rett på sak: *"Nei, jeg synes det er grisekjedelig. Jeg ga opp det i en ung alder. Og foreldrene mine har jo tillatt meg å hoppe litt ut av det tamilske miljøet ganske lett. Det har ikke vært noen tvangssosialisering"*. I intervjuene med Thennan og Thirukumar kom det også frem at skole og utdanning er veldig viktig for tamiler, og de bruker mye frivillig arbeid blant annet til leksehjelp og morsmålsopplæring. Tamilini forklarer at innenfor det tamilske miljøet så prøver de å løfte hverandre opp ved å hjelpe hverandre. Også to av de somaliske informantene har arbeidet som morsmålslærere, og det fremgår at det er viktig for begge gruppene å opprettholde språket. Både tamiler og somaliere har egne nettsamfunn og egne lukkede grupper på Facebook. Her deler de blant annet nyheter og arrangementer. Slik det kommer frem brukes sosiale medier og nettverk aktivt innad i diasporamiljøene i Norge og rundt om i verden. Slik eksisterer også diasporamiljøer i semi-offentlige sfærer på nett (Brandtzæg & Lüders, 2009).

Innenfor mediesosiologien har medienes rolle blitt diskutert som en form for "lim" mellom individer i moderne komplekse samfunn. Sosiologen Emile Durkheim's (1858-1917) teorier står sentralt her, og han så i sin tid på hva som bidrar til fellesskap og solidaritet i moderne samfunn. Durkheims utgangspunkt var hvorvidt religiøse ritualer virket integrerende og harmoniserende på samfunnsmedlemmene. I senere tid

har ulike former for mediebruk blitt fremhevet som en form for ritualer (Elvestad, 2008). Slik det kommer frem i denne studien kan medier sies å fungere som en form for "lim" mellom diasporamedlemmer og diasporamiljøer, både innad i Norge og på tvers av landegrensene. Men er det bare medier som holder spredte diasporasamfunn sammen? Eller finnes det andre aspekter som også har innvirkning på gruppetilhørigheten mellom og innad i diasporasamfunn?

Noe som gjerne karakteriserer diasporasfærer er et delt håp blant diasporamedlemmer om å kunne vende tilbake til hjemlandet og nostalgi (Appadurai, 1996). Dette var et sentralt tema som ofte dukket opp under intervjuene. Samtidig som alle informantene oppgir at Norge er et veldig bra land å bo i, lever flere i håpet om å kunne vende tilbake til hjemlandet en dag. Samira har ofte tenkt på dette, men hun forklarer at det ville blitt vanskelig å flytte tilbake til Somalia både på grunn av den politiske situasjonen og barna hennes:

Og jeg må tenke på barna som er født her. De er norske. Det ville blitt vanskelig for oss. Og det er ikke bare, jeg vet ikke, for meg, etter mange år, jeg vil ikke bo i Somalia akkurat nå.

Safar forklarer at han har et sterkt håp om å kunne vende tilbake til Somalia en dag, hvis situasjonen der blir fredfull. Som han forklarer har somaliere håpet i over 22 år, og det er mulig at det er alt de kan gjøre i fremtiden også. For han er derfor samholdet med andre somaliere i Trondheim viktig, slik at de kan leve sammen i dette håpet. Karim (2003) påpeker at diasporamedlemmer ofte vil ha en sterk tilknytning til deres hjemland, selv etter tiår boende i diaspora. Funnene fra intervjuene viser at dette er tilfelle for både somaliere og tamiler hvor deres opprinnelige kultur og hjemland fortsatt er en viktig del av hverdagen i Norge. Tamilini mener at det ikke er så viktig hvor man bor i verden lenger og at verden har krympet.

Også har det jo kanskje ikke så mye å si hvor man bor lenger. [...]. Alle har, eller det finnes så mange kulturer og så mange forskjellige etnisiteter, og jeg forstår.. eller jeg tror nok det er viktig for mange som ikke har bodd hele livet her sånn som jeg, ja, å holde på sin egen kultur. Det blir sikkert veldig naturlig å finne... eee, likesinnede hvis man kalle det det.

Karim (2003) påpeker at mennesker har en tendens til å kommunisere med de som de deler felles sett av kulturelle meninger. De føler en form for samhold med andre som har samme kulturelle referanser, noe som videre kan gi en trygghetsfølelse hos

immigranter som føler seg isolerte på steder hvor de har vanskeligheter med å tilpasse seg den dominerende kulturen. Mange individer velger å opprettholde vaner og tradisjoner fra deres hjemland, samtidig som de integreres i et nytt samfunn og en ny kultur (Karim, 2003).

Flere informanter opplever ofte også en nostalgi og tenker mye tilbake på tiden i hjemlandet hvis det for eksempel dukker opp kjent tamilsk musikk. Thennan forteller:

Eller hvis du hører noen gamle låter så har du et minne. Jeg synes at medier fungerer på en avkoblende måte [...] Så plutselig hørte jeg en gammel låt i bilen med kona og da husket jeg hvor jeg var på Sri Lanka den gangen, og vi så på den filmen første dagen. Og plutselig kommer det fram gamle minner. Og jeg synes at det på en måte påvirker deg.

Nostalgi er ifølge Karim (2003) noe som ofte forekommer innad i diasporagrupper, og de oppretter ofte sterke emosjonelle koblinger på tvers av landegrenser og nasjoner. Mange holder fast ved et håp om en eventuell retur. For mennesker som flytter på seg, enten frivillig eller gjennom tvang, blir deres forestillinger bragt med dem og forblir en del av deres hverdag. Appadurai (1996) mener at vi kan snakke om "diasporas of hope, diasporas of terror and diasporas of despair" (Appadurai, 1996, s. 6). For de som ønsker å flytte, de som har flyttet, de som ønsker å reise tilbake og de som ønsker å bli værende, så har mediesfæren blitt en arena for planlegging og deling av slike planer. For Thirukumar har nostalgi og minner blitt opplevd som litt problematisk:

Og man tenker at årene ikke går, klokka stopper... Sri Lanka er ikke det samme Sri Lanka som da jeg forlot Sri Lanka. Det er en utvikling, utbygginga foregår fortsatt. Men jeg tror at min barndom, hvordan jeg opplevde det da jeg forlot landet, at min klokke stoppet der. Så jeg utvikler meg ikke i forhold til hjemlandet. Derfor blir det en kulturkræsj. På nyåret i fjor så var jeg der. Og jeg så mye forandring. Sånn egentlig: hvorfor er jeg her? Vi tolker situasjonen ut ifra da vi kom, og de erfaringene vi hadde da vi kom ut av landet.

I følge Appadurai (1996) er hvordan migranter stadig ser tilbake på en verden som de har aldri mistet, selve ironien når det kommer til politikken rundt global kulturell flyt. Nostalgien som mange migranter opplever er ofte basert på en reproduksjon ut ifra deres ønsker og nødvendigvis ikke hva som faktisk er minner. Ettersom medieinnhold spres på tvers av kontinenter og på tvers av grupper, vil det bli påvirket av de ulike nodene som er i kontakt med innholdet. Det som oppstår er blandingskulturer, eller det som Jenkins, Ford og Green omtaler som "impure

products" (Jenkins et al., 2013, s. 281). Dette kan videre gi diasporapublikum en følelse av at de ikke hører hjemme i noen kulturer. Kultur trenger ikke bety forskjeller, men forskjellene nå er ikke lenger klassifisert, de er interaktive og avledende, og de styres i større grad av transnasjonale krefter. Kultur skifter fra å være en form for langsom og lokal substans til en mer flyktig form av forskjeller (Appadurai, 1996).

Videre finnes det mange ulike nettverk som når mange ulike samfunnslag og som reiser via mange ulike noder i systemet. Kulturelle objekter som bilder, språk og til og med hårstiler, beveger seg nå raskere på tvers av regionale og nasjonale grenser. "This acceleration is a consequence of the speed and spread of the Internet and simultaneous, comparative growth in travel, cross-cultural media and global advertising" (Appadurai, 2010, s. 4). Dette gjenspeiles hos informantene og gjennom deres mediebruk og medievaner. De har alle kontinuerlig tilgang på informasjon og underholdning fra hele verden, og de kan få hjemlandskulturen rett inn i hjemmet. Spesielt gjelder dette for de tamilske informantene som har satellitt. Ikke minst må det sees i sammenheng med menneskebevegelser og det faktum at informantene alle er en del av et landskap, eller *ethnoscapes*, som utgjør den skiftende verdenen vi lever i (Appadurai, 1996). Informantene utgjør en del av den menneskeflyten som påvirker dagens medielandskap. Det er også tydelig at medier fungerer som en form for "lim" mellom livet "her" og livet "der", samtidig som også et felles håp og nostalgi preger hverdagen til diasporamedlemmer.

6 Diasporisk mediemiks

Jeg har i denne studien sett på medieforbruk og medievaner hos diasporaer og betydningen medier har for diasporaer. Det er tydelig at ny informasjons- og kommunikasjonsteknologi legger til rette for et mangfoldig mediebruk, hvor tid og sted har blitt mindre relevant, og hvor kommunikasjon i stor grad forekommer på tvers av landegrenser. Videre følger en oppsummering av studiens hovedfunn, konklusjon, en teoretisk diskusjon, samt forslag til videre forskning.

6.1 Oppsummering av hovedfunn

I kapittel 4 så vi at medier er en viktig del av hverdagslivet til informantene i denne studien, men at mediebruken og medievanene varierer mellom informantene. Det er tydelig at diasporamedlemmers mediebruk bærer preg av tilknytningen de har til deres opprinnelige hjemland, og at både personlige medier og massemedier brukes aktivt. Samtidig kom det frem at også norske medier brukes i stor grad. For å tydeliggjøre forskjellene som kom frem i forhold til diasporisk mediebruk ble det presentert en kategorisering av fire typer mediebrukere: den diasporiske, den internasjonale, den allsidige og den "norske". Det kom frem at mediebruken og formålet med mediebruken varierer mellom informantene, men også mellom tamiler og somaliere. To av de tamilske informantene kan plasseres i kategorien diasporiske mediebrukere, mens den siste tamilske informanten er en typisk "norsk" mediebruker. To av de somaliske informantene fremstod som internasjonale mediebrukere, mens den siste fremstod som en allsidig mediebruker.

I kapittel 5 så vi at medier og kommunikasjonsteknologi fremstår som viktig for å opprettholde kontakt med hjemlandene, familie og slektninger rundt om i verden, og med andre diasporanettverk. Medier fungerer som et kontaktpunkt mellom diasporagrupper rundt om i verden og med det livet som informantene en gang hadde i hjemlandet. Det ble vist at medier i stor grad bidrar til å opprettholde opprinnelig kultur og identitet, og fungerer som et "lim" mellom hjemlandet og deres nye vertsland. Medier kan også bidra til økt integrering i det nye vertslandet ved at de kan fungere som et læringsverktøy for språk, norsk kultur og om det nye samfunnets normer, verdier og lover. Det kom også frem at mange av informantene lever i en

nostalgisk tilværelse hvor minner fra hjemlandet og et håp om å kunne vende tilbake preger hverdagen.

6.2 Konklusjon

At medier brukes som kommunikasjonsverktøy, og blant annet til spredning av informasjon og underholdning, er ikke noe nytt, men som denne studien viser så brukes medier på andre måter og til andre formål enn hva som var tilfelle tidligere. Fra å være avhengig av nyhetstelefoner for å få oppdateringer fra hjemlandet, som var tilfellet for tamiler i Norge på 80-tallet, kan de nå få denne informasjonen gjennom Internett og satellitt. Mens telefon og kostnadene det innebar tidligere var en hindring for jevnlig kontakt med familie, er dette nærmest noe som tas for gitt i dag hvor Skype, sosiale medier og mobiltelefoner tilrettelegger for kontinuerlig kontakt med mennesker rundt i hele verden. Slik som Karim (2003) påpeker er internettbaserte medier spesielt tilpasset behovene til diasporasamfunn, og innholdet i den digitale kommunikasjonen bygger gjerne på informasjon om kultur, arv, institusjonell informasjon og til å finne igjen slektninger. Dette vises også gjennom informantene i denne studien. Videre er også Berker og Levold (2007) begrep om tunge internettbrukere passende for å beskrive mediebruken til informantene i denne studien, ettersom de fleste viste seg å være storkonsumenter av medier. De utnytter de mulighetene som ny informasjons- og kommunikasjonsteknologi gir, og spesielt Internett utgjør en stor del av hverdagslivet deres.

Medievaner, mediebruk og betydningen bak når det kommer til viktigheten av å opprettholde kontakt med sine kulturelle røtter, viser at diasporamedlemmer i denne studien bruker medier til andre formål enn bare nyheter og underholdning. Det går dypere enn det, og medier fremstår som et forankringsverktøy til diasporamedlemmers hjemland. Riktignok så er forholdet mellom diasporaer og kulturelt innhold fra opprinnelseslandet komplekst. Det at de aktivt må oppsøke informasjon og innhold som ikke er tilgjengelig i tradisjonelle norske massemedier, fungerer som en påminnelse om at de utgjør en minoritet. Jenkins et al. (2013) forklarer at:

With the flow of media content across national borders serving as a reminder of the differences within immigrant communities, of the gaps between the lived experience of those who remain in the motherland and the perceptions of those

who have sought a nostalgic return after extended stays overseas, and of the role of the local in shaping our engagement with transnational content (Jenkins et al., 2013, s. 278)

Selv om alle i dagens samfunn med tilgang på Internett eller satellitt har muligheten til å oppsøke de samme mediene, så vil det allikevel være med ulike hensikter og formål. For tamiler og somaliere ligger det noe mer bak det å se underholdning fra hjemlandene, det kan være at det forbindes med gode minner eller at det oppleves som mer avslappende enn annen underholdning. Det fremstår som om diasporisk mediekultur bygger på noe mer enn bare medieforbruk, det handler om å koble sammen liv "her" og "der" (Oiarzabal & Alonso, 2010). Informantene kan få Sri Lanka (eller India) og Somalia rett inn i stua og de kan være tilbake i deres hjemland uten å fysisk være tilstede, noe som Meyrowitz (1985) mener er mulig i dagens medielandskap. Det som også har kommet frem i denne studien er hvordan diasporamedlemmer gjerne lever i diasporasfærer hvor kontakt med andre diasporamedlemmer utgjør store nettverk på tvers av landegrenser.

Det at vi i følge Appadurai (1996) har gått inn i en ny tilstand av "neighborliness", kommer også frem gjennom informantene. Det er tydelig at flere av informantene, og spesielt tamilene, har et bredt nettverk som omhandler langt mer enn interaksjon og kontakt med nabolagene i Oslo eller Trondheim. Deres "nabolag" og omgangskrets spenner langt utover Norges grenser, og omhandler jevnlig kontakt med mennesker som de har måttet flyttet fra. Videre så er også disse menneskene de har kontakt med fra hjemlandet nødvendigvis ikke boende i hjemlandet lenger, men mange av de har også bosatt seg i nye vertsland rundt om i verden.

Diasporiske mediekulturer kan også knyttes til globalisering. Det foregår en global lokalisering, noe som også bidrar til at medier sirkulerer på en annen måte enn hva som tilfelle før (Thussu, 2007). I studien vises blant annet at det finnes flere lokale tamilske nærradioer i Norge, og at de også sender via nett og kan høres rundt i hele verden. Samtidig kan tamilsk radio fra Frankrike og England høres i Norge. En av informantene kunne også fortelle at han har vært aktiv med filmproduksjon her i Norge, hvor filmene har blitt sendt via Deepam TV, en tamilsk tv-kanal som sender fra England. Dette er gode eksempler på hvordan lokalt innhold blir spredd utover på et globalt marked. Gjennom informantenes medieforbruk forekommer det en diasporisk medieflyt, hvor kommunikasjon og innhold spres i alle mulige retninger.

Det at det finnes forskjeller innad i diasporagrupper og mellom diasporamedlemmer, er tydelig, og det gjør det samtidig utfordrende å trekke noen slutninger om diasporagrupper som helhet. En diasporisk mediekultur er kanskje ikke det samme som en "vanlig" mediekultur, og selv om kanskje alle kulturer er blandingskulturer, er også dette noe som karakteriserer en diasporisk mediekultur. Informantene i denne studien bruker ulike medier, og de bruker medier til ulike formål. De bruker i mange tilfeller like mye norske medier, som internasjonale, transnasjonale og globale medier. De fleste informantene er engasjerte og aktive i deres diasporamiljø. Dette vises både gjennom deres mediebruk og medierte interaksjoner, men også gjennom deres engasjement i det lokale diasporamiljøet.

Det fremgår i denne studien at samfunnsengasjement gjerne utspiller seg i den lokale diasporakulturen, ved at det for eksempel arrangeres møter og kulturelle kvelder. Den lokale diasporakulturen omhandler livet her og fysisk kontakt med andre diasporamedlemmer, hvor medier spiller en mindre rolle. For noen er riktignok samfunnsengasjementet globalt ettersom flere jobber opp mot politiske løsninger i hjemlandene i samarbeid med diasporanettverk rundt om i verden, og hvor medier spiller en viktig rolle for denne kontakten. Videre fremgår det at mediebruken skaper den globale diasporakulturen til informantene, ved at de mottar medier og innhold fra hele verden, og ved at de bruker medier for å opprettholde kontakt med andre diasporamedlemmer bosatt utenfor Norge. Den globale diasporakulturen skaper også det som Laguerre (2003) omtaler som digitale diasporaer hvor IT-tilkobling og deltagelse i virtuelle samfunn brukes for å opprettholde kontakt med den opprinnelige kulturen (Oiarzabal & Alonso, 2010).

6.3 Teoretisk diskusjon

I denne studien har jeg presentert en forståelse av medieforbruk og medievaner hos diasporaer, og hva slags betydning medier har i diasporamiljøer. Som utgangspunkt for studien benyttet jeg meg blant annet av teorier av Castells, Appadurai, Jenkins et.al, Thussu, Karim, Oiarzabal og Alonzo.

Castells (2010) og Appadurais (1996) teorier har vært nyttige i undersøkelsen for å belyse hvordan ny medieteknologi har transformert det globale medielandskapet hvor globaliseringsprosesser påvirker spredte samfunn rundt i hele verden. Begreper som

diasporasfærer og "neighborliness" viste seg å være nyttige. Jenkins (2013) og Thussus (2007) teorier har også vært hensiktsmessige i denne studien og har vist hvordan medieflyt og spredbare medier står sentralt når det kommer til det mangfoldet av medier som diasporamedlemmer har tilgang til og som i stor grad benyttes i diasporamiljøer. Videre var Karim (2003) og Oiarzabal og Alonzo's (2010) teoretiske bidrag nyttige for å se nærmere på betydningen av medier i diasporamiljøer og hvordan medier fungerer som viktige kontaktpunkter. Det som kom frem underveis i studien og som jeg valgte å belyse nærmere i analysekapitlene var temaer som nyheter, integrering, kjønn, generasjoner og mediebruk. Her fant jeg teorier fra Christiansen og Sell (2000), Bakøy (2008) og Engebritsen og Fuglerud (2009) som et bra utgangspunkt for å diskutere funn fra studiens informanter.

Jeg ser i etterkant av studien andre sider ved diasporaer og mediebruk som kunne vært belyst nærmere. Blant annet har det blitt vist i denne studien at medier er viktig for å opprettholde kontakt med familiemedlemmer og venner i hjemlandet. Det som kunne vært diskutert nærmere er hvorvidt virtuell kontakt og mediert interaksjon erstatter fysisk kontakt og interaksjon. Dahan og Sheffer's (2001) teorier om substitusjon og komplementering kunne vært aktuelle for å diskutere dette.

6.4 Videre forskning

Fokuset i denne studien har vært tamiler og somaliere og deres mediebruk og medievaner. Videre har fokus vært rettet mot betydningen av deres mediebruk og medievaner. Det ble presentert en kategorisering av ulike typer mediebrukere når det kommer til diasporisk mediebruk. Et større utvalg og muligheten for å sammenligne flere diasporagrupper i Norge ville vært interessant. Kan det tenkes at de ulike typene diasporiske mediebrukere presentert i denne studien også kan gjelde for andre diasporagrupper? Og er det mulig at det også finnes andre typer diasporiske mediebrukere som kunne inngått i en slik typologi? Videre kunne dette bidratt til en bredere forståelse av begreper som diasporisk mediebruk og diasporisk mediekultur. Dette har blitt belyst i denne studien, men det hadde vært spennende om det kunne omfavne ulike diasporagrupper.

Alle informantene bruker sosiale medier, og et annet tema for videre forskning er å undersøke hvordan nyere mobile nettjenester som Instagram, Viber, WhatsApp og Snapchat brukes av diasporamedlemmer. Kan det tenkes at slike nettjenester som hovedsakelig brukes via mobiltelefoner, kan føre til en økt stedtilhørighet uavhengig av avstand? Det som er tydelig er at diasporaer og mediebruk er et tema som kunne vært relevant og interessant å belyse fra flere perspektiver.

Et tema som så langt bare perifert har blitt behandlet i litteraturen om diasporaer og medier, er hvordan diasporamedlemmer også er viktige ressurser for deres hjemland. Den private pengestrømmen fra diasporamiljøene til fattige land antas å være mer enn tre ganger all internasjonal bistand til sammen (Røst, 2014). Men kunne dette vært mulig i like stor grad uten den tilgangen som diasporamedlemmer har på teknologi og som har gjort det lettere med pengetransaksjoner? Kan det tenkes at bredere nettverk av ekspertise og kontakter, kan utnyttes bedre og bidra til løsninger på de mange utfordringene som fattige land står ovenfor? Det er absolutt et tema som kunne være interessant å forske mer på i tiden fremover.

7 Litteraturliste

- Aalberg, T., & Elvestad, E. (2012). *Mediesosiologi*. Oslo: Samlaget.
- Anderson, D. R., Collins, P. A., Schmitt, K. L., & Jacobvitz, R. S. (1996). Stressful life events and television viewing. *Communication Research*, 23(3), 243-260.
- Appadurai, A. (1996). *Modernity at large: Cultural dimensions of globalization*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Appadurai, A. (2010). How histories make geographies. *Transcultural Studies*, 1(1), 4-13.
- Bakøy, E. (2008). Migrant women and television. *Norsk tidsskrift for migrasjonsforskning*, 9(2), 7-23.
- BBC. (2013). Sri lanka profile: Media. Hentet 12.04, 2014, fra <http://www.bbc.com/news/world-south-asia-12000330>
- Berker, T., & Levold, N. (2007). Moralske praksiser i forbindelse med tung internettbruk. I H. S. Spilker & N. Levold (Red.), *Kommunikasjonssamfunnet: Moral, praksis og digital teknologi* (s. 290 s.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Brah, A. (1996). *Cartographies of diaspora: Contesting identities*. London: Routledge.
- Brandtzæg, P. B., & Lüders, M. (2009). *Privat 2.0: Person og forbrukervern i den nye medievirkeligheten* (Vol. SINTEF A12979). Trondheim: SINTEF.
- Briney, A. (2014). An overview of cultural geography. Hentet 13.03, 2014, fra <http://geography.about.com/od/culturalgeography/a/culturaloverview.htm>
- Castells, M. (2000). *The rise of the network society* (Vol. 1). Oxford: Blackwell.
- Castells, M. (2007). *Mobile communication and society: A global perspective : A project of the annenberg research network on international communication*. Cambridge, Mass.: MIT Press.

- Castells, M. (2009). *Communication power*. Oxford: Oxford University Press.
- Christiansen, C. C. (2004). News media consumption among immigrants in europe the relevance of diaspora. *Ethnicities*, 4(2), 185-207.
- Christiansen, C. C., & Sell, L. (2000). *Godt stof eller medborger? Forbrug af nyheder hos etniske minoriteter i danmark*. København: Socialforskningsinstituttet/ Danmarks Radio.
- Cohen, R. (1997). *Global diasporas: An introduction*. London: UCL.
- Dahl-Jørgensen, C. (2003). Håndtering av usikkerhet i en global verden- å tenke lokalt som en overlevelsstrategi. *Tidsskrift for Arbeidsliv*, 5(1).
- Devereux, E. (2007). *Media studies: Key issues and debates*. London: Sage.
- Elvestad, E. (2008). *Stedløse mediebrukere? Empiriske studier av stedstilknytnings betydning for mediebruk og sosial integrering*. Doktorgradavhandling, NTNU, Trondheim.
- Engebriqtsen, A., & Fuglerud, Ø. (2009). *Kultur og generasjon: Tilpasningsprosesser blant somaliere og tamiler i norge*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Eriksen, T. H., & Frøshaug, O. B. (1998). *Små steder - store spørsmål: Innføring i sosialantropologi*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Featherstone, K. (1990). *European internal market policy*. London: Routledge : in association with the University of Bradford and Spicers Centre.
- Gaas, M. H., Hansen, S. J., & Berry, D. (2012). Mapping the somali media: An overview. *Noragric Report* (Vol. 65): Norwegian University of Life Sciences, UMB
- García-Moreno, L., & Pfeiffer, P. C. (1996). *Text and nation: Cross-disciplinary essays on national and cultural identities*: Camden House.
- Georgiou, M. (2010). Identity, space and the media: Thinking through diaspora. *Revue européenne des migrations internationales*, 26(1), 17-35.
- Giddens, A. (1990). *The consequences of modernity*. Cambridge: Polity Press.

- Globalis. (2011). Sri lanka. Hentet 11.03, 2014, fra <http://www.globalis.no/Konflikter/Sri-Lanka>
- Godzimirski, J. M. (2011). Diasporaer i norge. *Hvor hender det?* Hentet fra <http://hvorhenderdet.nupi.no/Artikler/2010-2011/Diasporaer-i-Norge>
- Henriksen, K. (2007). Fakta om 18 innvandrergupper i norge (Vol. 29): Statistisk Sentralbyrå.
- Jenkins, H., Ford, S., & Green, J. (2013). *Spreadable media: Creating value and meaning in a networked culture*. New York: New York University Press.
- Karim, K. H. (2003). *The media of diaspora*. London: Routledge.
- Kvale, S., Anderssen, T., & Rygge, J. f. (1997). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Ad notam Gyldendal.
- Laguerre, M. S. (2005). *The digital city: The american metropolis and information technology*. Houndmills: Palgrave Macmillan.
- Lüders, M. (2008). Conceptualizing personal media. *New Media & Society*, 10(5), 683-702.
- Marienstrass, R. (1989). On the notion of diaspora. I G. Chaliand (Red.), *Minority peoples in the age of nation states* (s. 119-125). London: Pluto.
- McLuhan, M., & Powers, B. R. (1989). *The global village: Transformations in world life and media in the 21st century*. New York: Oxford University Press.
- McQuail, D. (2010). *Mcquail's mass communication theory*. Los Angeles: Sage.
- Meyrowitz, J. (1985). *No sense of place: The impact of electronic media on social behavior*. New York: Oxford University Press.
- Moen, T., & Ragnheiður, K. (2011). *Sentrale aspekter ved kvalitativ forskning*. Trondheim: Tapir akademisk.
- Nederveen Pieterse, J. (2004). *Globalization or empire?* New York: Routledge.

- Norsktamil.no. (2014). Om oss. Hentet 11.03, 2014, fra <http://www.norsktamil.no/Om-oss-3>
- NOU 2011:14. (2011). *Bedre integrering*. Hentet fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/nouer/2011/nou-2011-14/3/5.html?id=650770>.
- Næss, H. E. (2005). Kulturell globalisering er ikke amerikanisering. *Samtiden: Tidsskrift for politikk, litteratur og samfunnsproblemer*(4), 115- 123.
- Oiarzabal, P. J., & Alonso, A. (2010). *Diasporas in the new media age: Identity, politics, and community*. Reno: University of Nevada Press.
- Oppedal, B., & Guribye, E. (2005). Norsk og tamilsk. Livskvalitet og sosial integrasjon i flerkulturelle oppvekstmiljøer. Hentet fra <http://www.fhi.no/dav/ab2ea0e5d7.pdf>
- Pratt, M. L. (1991). The arts of the contact zone. I P. Franklin (Red.), *Profession 91* (s. 33- 40). New York: Modern Language Association of America.
- Røst, E. (2014). De vil bygge hjemlandet. *Bistandsaktuelt, Nr 4 - Mai 2014*.
- Safran, W. (1992). Diasporas in modern societies: Myths of homeland and return. *Diaspora: A Journal of Transnational Studies* 1(1), 83-99.
- Schwebs, T., & Østbye, H. (2011). *Media i samfunnet*. Oslo: Samlaget.
- Seale, C., Silverman, D., Gubrium, J. F., & Gobo, G. (2007). *Qualitative research practice*. London: Sage.
- Sivertsen, K. (2013). Dialog med den somaliske diasporaen. Hentet 12.03., 2014, fra <http://www.peace.no/nb/component/content/article/136-news-box/703-dialog-med-den-somaliske-diasporaen>
- Statistisk Sentralbyrå. (2013). Personer med flyttningsbakgrunn, 1. januar 2013. Hentet 11.03.2014 <http://www.ssb.no/befolkning/statistikker/flyktninger>
- Storsul, T., & Stuedahl, D. (2007). *Ambivalence towards convergence: Digitalization and media change*. Göteborg: Nordicom.

Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget.

Thussu, D. K. (2007). *Media on the move: Global flow and contra-flow*. London: Routledge.

Tjora, A. (2010). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

8 Tabeller og figurer

Tabell 1 Felles karakteristikk for diasporaer	3
Tabell 2 Oversikt over studiens informanter	23
Figur 1 Modell av forholdet mellom personlige medier og massemedier	20

9 Vedlegg 1 Intervjuguide

Åpningsspørsmål

1. Hvor gammel er du?
2. Hvor bor du?
3. Jobber du? Med hva?
4. Hva liker du å gjøre på fritiden, har du noen interesser?
5. Har du noen spesielle fremtidsplaner?

Hoveddel

A) Om kulturell bakgrunn og omgangskrets

1. Kulturell bakgrunn (nasjonalitet og språk):
2. Hvor lenge har du bodd i Norge (evt. når foreldrene kom til Norge)?
3. Familiemedlemmer? Bor alle i Norge?
4. Tilhører du en religion?
5. Hvordan er din omgangskrets? Norske eller utenlandske?
6. Besøker du ofte ditt hjemland? Når besøkte du ditt hjemland sist?

B) Medievaner:

1. Hvilke medier bruker du og hvilke bruker du mest?
2. Hvilke medier har du i hjemmet? (tv, satellitt, internett, radio)
3. Hvordan er mediebruken i familien din, hvilken rolle har den?
4. I hvilke sammenhenger oppsøker du medier? Skole, jobb eller fritid?
5. Koster mediebruken ditt noe?

C) Internett og sosiale medier

1. Bruker du Internett?
2. Hva bruker du Internett til? Hvilke sider besøker du?
3. Bruker du sosiale medier? I så fall hvilke?
4. Hva bruker du sosiale medier til?
5. Har du et sosialt nettverk gjennom Internett?
6. Har du kontakt med familiemedlemmer/slektninger i andre land? I så fall gjennom hvilke medier?

7. Har dere egne nettsamfunn eller Facebook-grupper, og hva bruker dere sidene til?
8. Har du funnet igjen familie eller slektninger via nett?
9. Hvor ofte bruker du Internett, og hvor mye tid bruker du?
10. Hvordan er ditt Internettbruk i forhold til din familie og dine venners bruk? Har dere samme interesser når det kommer til Internett?

D) Radio

1. Hører du på radio? Norsk radio, eller fra ditt hjemland?
2. Hører du på radio via andre plattformer? (nett, tv).
3. Hva hører du på radioen? Hvilke kanaler?

E) Tv

1. Hvor ofte og hvor mye ser du på tv?
2. Hva ser du på tv? Hvilke kanaler bruker du?
3. Har du kanaler fra ditt hjemland?

F) Nyheter

1. Følger du med på nyheter? Norske nyheter, eller nyheter fra hjemlandet?
2. Hvorfor følger du med på nyheter? (Egeninteresse? Føler plikt? Jobb eller skole? For å holde deg oppdatert om hva som skjer fra ditt hjemland eller her i Norge?).
3. Hvilke nyhetskanaler benytter du deg av? (radio, tv etc..).
4. Hva slags nyheter er du mest opptatt av? (Utenriks, kultur, sport etc..)
5. Følger du med på noen spesielle nyhetsprogrammer? På hvilken kanal og klokkeslett?
6. Hvis du følger med på norske nyheter, hvordan opplever du den norske mediedekningen?
7. Hvis du følger med på både norske nyheter og nyheter fra hjemlandet, opplever du noen forskjeller?
8. Er du interessert og/eller engasjert i politikk?

G) Underholdning og kultur

1. Er du opptatt av underholdning?
2. I så fall hva slags underholdning? Film, musikk, annet?
3. Oppsøker du etter mye stoff om din kulturelle bakgrunn eller fra ditt hjemland? Er dette viktig for deg?

H) Hjemlandet og hjemlandsmedier

1. Nå har jeg et par spørsmål om mediesituasjonen i ditt hjemland: Hvilke medier dominerer i ditt hjemland?
2. Finnes det mediereguleringer i ditt hjemland og hva har dette å si for ditt mediebruk? (for eksempel sensur).
3. Hvordan opplever du norske mediers dekning av ditt hjemland? (For eksempel nyheter).
4. Finnes det egne medier for din nasjonalitet her i Norge? (For eksempel egen avis?).
5. Hva bruker du mest, norske medier eller medier fra hjemlandet?
6. Spiller medier en viktig del av forholdet til ditt hjemland? I forhold til Norge?
7. Hvordan tror du forholdet til ditt hjemland hadde vært dersom du ikke hadde hatt tilgang på medier?

I) Medier og integrering:

1. Hvordan oppfatter du deg selv? Som norsk, somalisk/ tamilsk eller begge deler?
2. Hva slags forhold har du til din opprinnelige kultur nå som du bor i Norge?
3. Føler du at medier er viktig for ditt forhold til Norge?
4. Hvordan tror du ditt mediebruk er i forhold til nordmenn generelt?
5. Føler du at du får innfridd dine mediebehov? Noe du savner?

Avslutningsspørsmål:

1. Hvilken rolle tror du medier vil ha i fremtiden?
2. Har du noe du selv vil legge til før vi avslutter?